ԱՖ 81-122-42 210

Ազգ

Azg armenian daily

Մայիս 1 Շաբաթ 1993

ՕՐԱԹԵՐԹ
Գ տարի, թիւ 81 (332)
գինը 5ռ.
դասիչ 69149
Երեւան 375010
Յանրապետութեան 47
հեռ. 581841, ֆաքս 562941
տելեքս 243266 CPIRI SU

Թբիլիսի

Հացի գները կաճեն նաեւ Վրաստանում

Թբիլիսի, 30 ապրիլ, Սնարք: Ինչպես հայտնի դարձավ Սնարքի թղթակցին իրազեկ աղբյուրներից, Վրաստանի Նախարարների կաբինետը որոշում է ընդունում հացի մանրածախ գների բարձրացման մասին: Հունիսի 1-ից 1 կգ հացը Վրաստանում կարժենա մոտ 180-200 ռուբլի: Վրաստանի փոխվարչապետ Ռոման Գոցիրիձեն, պատասխանելով Սնարքի թղթակցի հարցերին, հայտարարեց, որ հացի գները կբարձրացվեն, երբ միջոցներ չլինեն այն ամբողջությամբ փոխհատուցելու համար: Ի դեպ, ներկա փոխվարչապետը դա չի կարելի անվանել բանկային:

Ռոման Գոցիրիձեի խոսքերով, կառավարությունը դոտացիա է հատկացրել արտադրողներին, իսկ հացի բանկացման օրն այդ դրամը կտրամադրվի բնակչությանը: Գոցիրիձեն հրաժարվեց մեկնաբանել կոնկրետ ժամկետները եւ հացի գների բարձրացման չափը: ■

Ղարաբաղի Հարց

ՄԱԿ-ը ընդունեց 822 բանաձեւը

Պրահայում տեղի ունեցած Սեւագ պաշտոնյաների ժողովը պետք է հաստատեր Ռոմում մարտի 1-ին ձեւավորված դիտորդների մանդատների փաստաթուղթը: Սակայն դեպքերի զարգացումն ըստ երեւույթին ձեռնտու չէր Ադրբեջանին, որը փորձեց հերթական անգամ հանդիպումն օգտագործել քարոզչական նպատակներով: Այսպիսի մեկնաբանությամբ երեկ կայացած բրիֆինգում հանդես եկավ ՀՀ նախագահի մամուլի քարտուղար Արամ Աբրահամյանը: Նրա ասելով, առաջ էր քաշվել մի նախագիծ, ըստ որի բանակցություններից առաջ հայկական ուժերը (որոնց պատկանելությունը նախագծում չի ճշտվում) պետք է դուրս բերվեն Քելբաջարից: ԵԱՀԽ անդամ 51 երկրներից այդ նախագիծը պաշտպանել են 21-ը: Քանի որ ԵԱՀԽ կանոնակարգը ենթադրում է, որ բոլոր որոշումները պետք է ընդունվեն փոխհամաձայնության հիման վրա, այսինքն միաձայն, իսկ քննարկումները ցույց են տվել, որ դրան հասնելն անհնարին է, նախագիծն այդպես էլ չի դրվել քվեարկության:

Ընդունվել է ԵԱՀԽ նախագահի հայտարարությունը, որն իրավական ոչ մի հետեւանք չունի:

Մյուս կողմից, ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդը խորհրդակցություններ է անցկացնում, որոնց ընթացքում մշակվում է Ղարաբաղյան խնդրին նվիրված բանաձեւը: Անվտանգության խորհուրդը որոշել էր, որ այդ հարցին կրկին կանդրադառնա Բուտրոս Ղալիի զեկույցից հետո: ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարի զեկույցը, որն իր հերթին հիմնված էր երկու ժամանած փաստահավաք խմբերի տեղեկությունների վրա, հրապարակվել էր 2 շաբաթ առաջ: Այնտեղ ոչ մի բառ չկա զինված հակամարտությանը Հայաստանի մասնակցության մասին: ՀՀ նախագահի բանբերի ասելով, այն արտահայտում է իրական վիճակը: Սակայն որոշ երկրներ ՄԱԿ-ում նույնպես առաջարկել են հայկական ուժերի դուրս բերումը Քելբաջարից, որպես բանակցությունների սկսման նախապայման: Նման մոտեցումը, բանբերի կարծիքով, կարող է ձախողել զինադադարը եւ վտանգել վերջին ժամանակներում նկատվող դրական միտումները: Նրա ասելով, այդպիսի միտումների թվին կարելի է դասել ԼՂՀ ազգային ղեկավարության որոշումը Քելբաջարից իր ուժերը ժամանակավորապես դուրս բերելու մասին: Երկրորդ, Ղարաբաղում հաստատվել է համեմատական զինադադար, որը պարբերաբար խախտվում է Ադրբեջանի կողմից եւ երրորդ, Անկարայում տեղի ունեցած բանակցությունների ժամանակ բոլոր կողմերը կարծես համաձայնել էին, որ պետք է անհապաղ վերսկսել բանակցությունները: Հայաստանի դիրքորոշումն այն է, որ խնդիրների ողջ փաթեթը պետք է դիտվի համալիր ձեւով՝ ԼՂՀ իշխանությունների մասնակցությամբ:

Երեկ ուշ երեկոյան ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդը ընդունեց թիվ 822 բանաձեւը, հայ-ադրբեջանական հակամարտության վերաբերյալ: Բանաձեւը կոչ է անում, որ «բոլոր օկուպացիոն կազմավորումները դուրս բերվեն Ադրբեջանի տարածքից, այդ թվում՝ Քելբաջարից»: Փաստաթուղթը հակամարտ կողմերին կոչ է անում նաեւ անհապաղ զինադադար հաստատել եւ ԵԱՀԽ-ի շրջանակներում բանակցությունների ձեռնարկել: Ա. Հ.

Բալկաններ

ԲՈՍՆԻԱԿԱՆ ՀԱԿԱՄԱՐՏ ԿՈՂՄԵՐԸ ԱՅՍՕՐ ԱԹԵՆՔՈՒՄ

Եւրոպայի սրտում աւելի քան 1 տարի շարունակվող արյունալի պատերազմը նախապես Հարավսլավիա կոչված երկրի 3 ազգությունների միջեւ իր վրա է բեւեռել ամբողջ աշխարհի ուշադրությունը: Բազմաթիվ զոհերը, փախստականները, ավերածությունները ու ողբերգությունները անհանգստացնում են եւրոպացիներին, փոխադարձ միջամտությունների սպառնալիք ստեղծելով: Արեւմուտքը, հետզհետե ավելի վճռական, փորձում է ավելի մեծ ճնշում գործադրել սերբերի վրա, մինչ խաղաղական երկրների Կարաջիչի համաձայնությունը պահանջում է ողջակի պաշտպանության տակ առնել բոսնիացի կռվողներին: Այս որոշումներում խոսում լոր ստացվեց, Հունաստանի մայրաքաղաքում այսօր կսկսվի Բոսնիայում հակամարտ կողմերի՝ սերբերի, խորվաթների եւ մուսուլմանների խորհրդակցությունը ՄԱԿ-ի նախաձեռնությամբ: Սերբերի այս զիջումը, Լորդ Օուենի կարծիքով, հետեւանք է ՄԱԿ-ի կողմից նրանց նկատմամբ խստացված պատժամիջոցների: Սերբերը հայտարարել են, թե իրենց խորհրդարանը պատրաստ է նայել Օուեն-Վենս ծրագիրը, որը միաձայնությամբ մերժել էր շաբաթվա սկզբին.

Այսուհանդերձ, Բոսնիայի սերբերի նախագահ Կարաջիչը երեկ հայտարարեց, թե իրենք չեն կարող այդ ծրագիրն ընդունել ներկա ձեւով: Իսկ խորվաթների ղեկավար Թուջմանը Անկարայում վարչապետ Դեմիրելի հետ հանդիպումից հետո հայտարարեց, թե ոչ մի համաձայնություն չի կարող կայանալ այսօր Աթենքում, եթե սերբերը չդադարեցնեն ռազմական գործողությունները:

Մյուս կողմից, նախագահ Քլինթոնն այսօր կփորձի սերբերի դեմ ռազմական միջոցներ ձեռնարկելու հարցը: 91 կոնգրեսականներ երեկ նրան հիշեցրին, թե ռազմական ուժի կիրառման համար պետք է ստանալ կոնգրեսի հավանությունը: Քլինթոնը վերապահություն հայտնեց Արեւմուտքի հանդիպման արդյունավետության հանդեպ, նկատելով, թե սերբերը նախապես շատ են խոստացել եղել: «Ազգ»

Ճակատ

Քելբաջարում հայտնաբերվել է մեծ զինապահեստ

Երեկ եւ նախորդ գիշեր իրադրությունը լեռնային Ղարաբաղի ռազմաճակատներում համեմատաբար հանգիստ է եղել: Դիրքային մարտեր են ընթացել միայն Քելբաջարի շրջանի հյուսիսում՝ Օմարի լեռնանցքի մերձակայքում: Ներկայումս լեռնանցքը գտնվում է չեզոք գոտում: Այս մասին Ստեփանակերտից հաղորդում է մեր թղթակից ՎԱՐԴԱՆ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆԸ: Միաժամանակ ԼՂՀ լրատվության եւ մամուլի պետվարչությունից տեղեկացնում են, թե Քելբաջարի շրջանի Չայքենդ գյուղի դեպի Ջերմուկ տանող ճանապարհին հայտնաբերվել է մեծ զինապահեստ, որտեղ եղել են մի քանի հազար հրետանային արկ եւ առնվազն 1000 հակատանկային եւ հակահետեւակային ական: Ներկայումս ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերի ինժեներա-սակրավորական զորամասերը հայտնաբերված զինամթերքի վնասազերծման միջոցառումներ են ձեռնարկում: Այս փաստը մեկ անգամ եւս ապացուցում է, որ ադրբեջանական կազմավորումները Քելբաջարի շրջանի տարածքից լայնածավալ գրոհ էին նախապատրաստում ինչպես ԼՂՀ Մարտակերտի շրջանի, այնպես էլ Լաչինի մարդասիրական միջանցքի հյուսիսային մասնաշենքերի ուղղությամբ:

Մինչդեռ ադրբեջանական աղբյուրները հաղորդում են, թե երեկ եւ նախորդ գիշեր Լեռնային Ղարաբաղի զինված կազմավորումները հրետակոծել են Ադրբեջանի Աղդամի, Ֆիզուլու եւ Ջեբրայիլի շրջանները: Մանրամասնություններ չեն հաղորդվում: ԼՂՀ լրատվության եւ մամուլի պետվարչությունում այն կարծիքին են, թե ադրբեջանական քարոզչական մեքենան իր առջեւ նպատակ է դրել հասարակական կարծիք ստեղծել Ղարաբաղի դեմ հնարավոր ռազմական գործողություններից առաջ: «Ազգ»

Հայաստան

Գնդակոծվել են Խաչիկ գյուղի դիրքերը

Երեկ եւ նախորդ գիշեր Հայաստանի սահմանամերձ շրջաններում ռազմական գործողություններ չեն արձանագրվել: Այս մասին հաղորդում են Հայաստանի պաշտպանության նախարարության լրատվական ծառայությունից: Ավելի վաղ, ապրիլի 29-ի երեկոյան Նախիջեւանի տարածքից հետեւակի մարտական մեքենայից գնդակոծվել են Եղեգնաձորի շրջանի Խաչիկ գյուղի հայկական պաշտպանական դիրքերը: Պատասխան կրակով բեռնատար մեքենան ոչնչացվել է: Միաժամանակ զինանոցներից գնդակոծվել են նաեւ Նոյեմբերյանի շրջանի հայկական պաշտպանական դիրքերը: Տուժածներ չկան:

Իրենց հերթին ադրբեջանական աղբյուրները հաղորդում են, թե Հայաստանի տարածքից հրետակոծվել են Ադրբեջանի Զանգելանի եւ Ղուբադլիի շրջանները: «Ազգ»

Եւրոպա

Չիամպին փորձում է փրկել իր կառավարությունը

Իտալիայի 52-րդ կառավարությունը կազմվելուց ընդամենը մի քանի ժամ անց «ծեղքված տվեց» հրաժարվեցին նախկին կոմունիստ 3 եւ կանաչ 1 նախարարները, բողոքելով խորհրդարանում սոցիալիստական կուսակցության պետ Բետինո Քրաքսիի պատգամավորական անձեռնմխելիությունը վերցնելու որոշման մերժման դեմ: Վերջինս, որ մեղադրվում է մաֆիայի հետ հանցավոր գործակցության մեջ, այդ քվեարկությամբ փաստորեն զերծ է մնում դատական հետապնդումից, ինչը նորակազմ կառավարության պահանջներից է՝ երկրում քաղաքական բարեփոխումներ անցկացնելու համար: Սոցիալիստական եւ այլ կուսակցությունների այդ ընթացքը խորհրդարանում կարող է պատճառ դառնալ կանխահաս ընտրությունների: Այդուհանդերձ, վարչապետ Չիամպին երեկ հայտարարեց, թե փորձելու է «վերակարկատել» իր դահլիճը եւ հրաժարականի մասին խոսք չի կարող լինել: Իտալական լիրան երեկ 2.5 տոկոսով արժեզրկվեց:

15 պաղեստինցիներ վերադարձան Իսրայել

1967 թ. ի վեր արտաքսված 15 պաղեստինցիներ երեկ Հորդանանի վրայով վերադարձան Իսրայել, սահմանագլխին հազարավոր պաղեստինցիների ջերմագույն դիմավորման արժանանալուց հետո: Նրանց եւ 15 ուրիշների վերադարձ արտոնվել էր Իսրայելի կառավարության կողմից, որպես բարի կամքի արտահայտություն արաբ-իսրայելական բանակցությունների վերսկսման առթիվ: Մյուս կողմից, իսրայելյան ուղղաթիռները երեկ ռմբակոծեցին հարավային Լիբանանում պաղեստինյան Այն Հելուե ճամբարը: Ինչ վերաբերում է Վաշինգտոնում ընթացող բանակցություններին, սիրիացիները սպառնացին լքել դրանք, եթե առաջիկա շաբաթ իսրայելցիների կողմից որեւէ զիջում չարձանագրվի:

Քրիս Հանիին սպանողը խոստովանեց

Հարավ Աֆրիկյան Հանրապետության կոմկուսի ղեկավար Քրիս Հանիին սպանողը՝ Կարլ Դարբի Լուիսը, ոստիկանների առաջ խոստովանեց, թե սեւամորթ քաղաքական գործչին սպանել է սպիտակամորթ մի պատգամավորի հանձնարարությամբ: Մյուս կողմից, ՀԱՀ-ի նախագահ դը Քլերկը ներողություն խնդրեց վերջին 40 տարում իր կուսակցության տարած ցեղային խտրական քաղաքականության համար: Այսուհանդերձ, հայտարարեց նաեւ, Աֆրիկյան ազգային կոնգրեսն անփորձության պատճառով ի վիճակի չէ երկիրն առանձին ղեկավարելու:

Բրիտանական զենք՞ր Իրաքին

BBC ռադիոկայանը երեկ բացահայտեց, թե հակառակ 1985 թ. ի վեր գոյություն ունեցող արգելքին, բրիտանացի պաշտոնատարները զենք են վաճառել Իրաքին: Պաշտպանության նախարարությունից ավելի ուշ հերքվեց այդ տեղեկությունը, սակայն բանբերներից մեկը չբացառեց, թե Հորդանանին տրված բրիտանական զինատեսակները կարող են վերջինիս կողմից վաճառված լինել Իրաքին: ■

Եւրոպա

Համաշխարհային բանկի ներկայացուցիչները Հայաստանում

Ինչպես հայտնեցին ՀՀ կառավարության մամուլի ծառայությունից, Երեւանում է գտնվում Համաշխարհային բանկի պաշտոնական պատվիրակությունը հանձինս բանկի նախկին Ա. Միության եվրոպական հանրապետությունների դեպարտամենտի ղեկավար Բասիլ Կավալսկու եւ պատասխանատու աշխատակից Վաչիկ Գրեյսի:

Ապրիլի 30-ին վարչապետ Հրանտ Բագրատյանն ընդունեց Համաշխարհային բանկի պատվիրակությանը: Նա հյուրերին ներկայացրեց Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական եւ քաղաքական իրավիճակը, ծանոթացրեց տնտեսական բարեփոխումների ընթացքին, ինչպես նաեւ տնտեսական այն ծրագրերին, որոնց իրականացման գործում ակնկալվում է արտասահմանյան երկրների օգնությունը, դրանք մասնավորապես վերաբերում են մասնավոր սեկտորի, էներգետիկայի, ենթակառուցվածքների, ինչպես նաեւ գյուղատնտեսության ու հանքարդյունաբերության, ինչպես եւ սոցիալական խնդիրներին: «Ազգ»

Վարչապետը մեկնեց աղետի գոտի

Երեկ առավոտյան վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը մի շարք նախարարությունների եւ գերատեսչությունների ղեկավարների ուղեկցությամբ մեկնեց աղետի գոտի: Երկօրյա այցի ժամանակ կառավարության նախագահն ու անդամները տեղերում կծանոթանան վերականգնման աշխատանքների ընթացքին, կքննարկեն շրջաններում սոցիալ-տնտեսական խնդիրների, ինչպես նաեւ գարնան աշխատանքների ընթացքը:

Մամուլ

Վաղաժամկետ ընտրություննե՞ր

Մոսկվայի շրջանային հանձնաժողովի նախագահ Անատոլի Պորեճնիր հրապարակեց հանրաքվեի վերջնական արդյունքները, հայտարարելով, որ մոսկվացիների մեծամասնությունը քվեարկել է «այո-այո-ոչ-այո» բանաձեւով: Նախագահ Բորիս Ելցինին է վստահում մոսկվացիների 70 տոկոսը, միայն գոտիներում ընդգրկված քվեարկողների 20.9 տոկոսն է գտնում, որ անհրաժեշտ է վերընտրել դեռեւս հանրապետության ղեկավարին, իսկ 51.1 տոկոսը ժողովրդական պատգամավորների վաղաժամկետ ընտրությունների կողմն է: Պորեճնիի տվյալներով, հանրաքվեի հետ կապված կազմակերպչական միջոցառումների համար ծախսվել է առնվազն 620 միլիոն ռուբլի: Լուրջ խախտումներ են բացահայտվել եւ կոմ տեղամասերում, որտեղ այնտեղ տեղադրված արկղերից անվավեր են ճանաչվել: Սնարք

7540-ԱԿ 11-94

digitised by A.R.A.R.@

Հարց

Չորրորդ իշխանություն, ո՞ւր ես...

Համբերատար ընթերցող, այսօր դու գնել ես «Ազգ» ու վրդովվել. հացը քիչ էր, փոխադրամիջոցները քիչ էին, թերթն էլ թանկացավ: Իրավացի ես: Սակայն նայիր ձեռքիդ թերթին. եթե դրա վրա ոչինչ տպագրված չլիներ, ոչ մի լրագրական դրոշմ ու խմբագրական աշխատանք չկատարվեր, սոսկ դատարկ թուղթը մեզ վրա կնստեր 5-6 ռուբլի: Մինչեւ հիմա թերթի ինքնարժեքը գրեթե կրկնակի ավելի էր նրա գնից: Գինը չէինք բարձրացնում, խնայելով մեզ եւ հույս ունենալով, թե պետական հովանավորության նման մի բան կլինի, մի կերպ մեր հոգսը կթեթեւացնեն, ու արդեն էինք ձեռքներս մեկնած սրան-նրան, ինչպես որ, ցավոք, մամուլն է միշտ արել, գրեթե... ամենուր, հայերիս մեջ:

Բազմաթիվ անգամ ենք կրկնել, թե թերթ սարքելը «բիզնես» չէ, որեւէ մեկի՝ լինի անհատ թե խումբ, մասնավոր գործ: Համարել ու համարում ենք, որ թերթը, լավ թերթը ինքնուրույն պետության ինքնուրույնության առաջին ցուցիչներից է:

Այն երկրները, որոնց ժողովրդավար ենք անվանում ու առիթ թե անառիթ նրանցից օրինակներ բերում, խիստ խանդոտ են իրենց մամուլի նկատմամբ, խիստ պաշտպանողիր: Ինչո՞ւ: Որովհետեւ գիտեն նրա արժեքը թե ներքին կյանքում, որտեղ հմտորեն խաղացնում են նրան ի շահ հասարակության, եւ... պետական կառույցների ու օրինականության, թե արտաքին, երբ ուզում են այս կամ այն պետության վրա սեփական հասարակական կարծիքի ճնշումը բանեցնել, մամուլի միջոցով ասել այն, ինչ իրենք ի պաշտոնե չեն կարող:

Սակայն մերոնք, մեր իշխանավորներն առայժմ բերանները ջուր են առել. մեկը չի սիրում «տեղական» թերթեր կարդալ, մյուսը «զզվում է» դրանցից, երրորդն էլ ամեն պատեհ առիթի մատնացույց անում, թե տեսեք, դրանք կուսակցական են: Հարց ենք տալիս. ի՞նչ եք արել, որ դրանք ո՛չ միայն կուսակցական լինեն, թեեւ գեթ մեր թերթի դեպքում այդ էլ ճիշտ չէ: Պետական ամենաբարձր դիրքերում, սկսած նախագահի պալատից, Գերագույն խորհրդից, վերցրած կառավարությունով ու առանձին նախարարություններով մամուլի հետ առնչվելու կոչված մարմիններ կան: Ի՞նչ է դրանց դերը. սոսկ իրենց վերադասների խոսքե՞րը բարբառել...

Հանրապետության նախագահն իրեն զգուշավոր հեռավորության վրա է պահում: Մի օր չտեսանք նրա կողմից մեկին, մեր դուռը բախեր ու ասեր. մենք պետություն ենք կառուցում, դուք էլ կոչված եք չորրորդ իշխանությունը լինելու, եկեք խելք-խելքի տանք: Հանդիպումներից բացի ոչինչ չենք լսել: Թուրքիայի վարչապետ Դեմիրելն ամիսը մեկ-երկու անգամ իր տանը հավաքում է գլխավոր թերթերի պատասխանատուներին եւ ճաշի սեղանի շուրջ անկաշկանդ զրուցում: Դեմիրելը, կարծում ենք, շատ զբաղված մարդ է, դատարկ տեղը ժամանակ չէր կորցնի. եւ թերթերն էլ, որոնց նա հրավիրում է, ոչ բոլորն են նրա արեւով երդվում: Սակայն բոլոր թերթերը գերազանց լարված նվագարանների են նման: Հակառակ վարչակարգերի հետ գզվռտոցների, միաձայն են, երբ խոսքը պետությանն է վերաբերում:

Մեր իշխանավորները պետությունը համարում են միայն իրենցը, իրենց խմբինը, իրենց կուսակցությանը, ու այդ հարցում իրո՛ք խանդոտ են ու պաշտպանողիր: Եթե ասում ես, ախր վերեւը հենց կա, ուրեմն իրենցը չես եւ ըստ իրենց տրամաբանության՝ նաեւ պետության, գուցե թե թշնամություն ընդունում են թիկունքից, իսկ եթե ա՛յ, էն մեկն է ասում, էն «կուսակցական» թերթում նստածը, ուրեմն նա իմ դեմ է, հետեւաբար նաեւ՝ պետության: Ու այսպես հերն է անիծվում չորրորդ իշխանության...

Ուրեմն մեր այսօրվա նեղության պատճառը սոսկ գերթանկ թուղթը չէ, ոչ էլ մեր ունեցած մեքենայի վառելիքը, որի ծախսն ավելի շատ է, քան ամբողջ խմբագրակազմի աշխատավարձը միասին վերցրած: Մենք մենակ ենք մնացել, մեզնից շատերի նման ու որպեսզի վերջնականապես չդադարենք, գինը դրել ենք այնքան, ինչքան արժե... Հ. Գ.

Պատերազմ

ԶԻՆԱԴԱԴԱՐԻ ԺԱՄԿԵՏՆ ԱՎԱՐՏՎԵՑ

Քարոզչական արշավը շարունակվում է

Անցած ամբողջ շաբաթվա ընթացքում Լեռնային Ղարաբաղի ռազմաճակատներում զինադադարն ընդհանուր առմամբ պահպանվում էր բացառությամբ Քելբաջարի շրջանի հյուսիսային մատույցներում գտնվող մարտավարական կարեւոր նշանակություն ունեցող Օմարի լեռնանցքի հատվածի, որտեղ ամբողջ շաբաթ մարտերը փոփոխական հաջողություններով շարունակվում էին: Ռազմաճակատի այս հատվածում, հետապնդելով զուտ պաշտպանական նպատակներ, ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերը հաջողությամբ կասեցնում էին թշնամու գրոհները եւ խոչընդոտում լեռնանցքն ամբողջովին վերահսկելու ադրբեջանական բանակի փորձերը: Ներկայումս լեռնանցքը գտնվում է չեզոք գոտում եւ փաստորեն հակամարտող կողմերից ոչ մեկը լիովին չի վերահսկում այն: Ինչ վերաբերում է բուն Քելբաջարի շրջանին, ապա դեռեւս՝ շաբաթվա սկզբին՝ երկուշաբթի օրը (ապրիլի 26-ին), ԼՂՀ պաշտպանության պետական կոմիտեի հրամանով Լեռնային Ղարաբաղի զինված կազմավորումները մասնակիորեն ետ քաշվեցին Քելբաջարի շրջանի այն կետերից, որոնք ԼՂՀ սահմանների եւ բնակչության անվտանգությունն ապահովելու առումով էական նշանակություն ունենալ չեն կարող: Այս քայլը, միաժամանակ ապացուցելով, որ Քելբաջարի շրջանի գրավումն ինքնանպատակ չէր եւ հետապնդում էր զուտ պաշտպանական նպատակներ, ցույց է տալիս նաեւ, որ ի տարբերություն ադրբեջանական բանակի, ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերը միանգամայն կառավարելի են, եւ Լեռնային Ղարաբաղի իշխանությունները կարող են ոչ միայն զինադադարի վերաբերյալ համաձայնագրեր ստորագրել, այլեւ հետեւել դրանց իրականացմանը:

Ինչ վերաբերում է ԼՂՀ ռազմաճակատի մյուս հատվածներին, ապա այստեղ զինադադարը խախտվել է ապրիլի 27-ին եւ լույս 28-ի գիշերը, երբ ադրբեջանական կազմավորումները զենքի տարբեր տեսակներից հրետակոծել են Հադրութի շրջանի Էդիլլու գյուղն ու հայկական պաշտպանական դիրքերը՝ միաժամանակ վերսկսելով ռազմական գործողությունները Մարտունու շրջանի ուղղությամբ: Երկու դեպքում էլ գործողություններն իրականացվել են Ֆիզուլու շրջանի ռազմական հենակետերից: Հիշեցնենք, որ արդեն երրորդ շաբաթն է, ինչ քողարկվելով պաշտպանական նպատակներով՝ Ադրբեջանը ռազմական տեխնիկայի եւ կենդանի ուժի մեծ կուտակումներ է իրականացնում Ֆիզուլու, Ջեբրայիլի, Զանգելանի եւ Ղուբաթլիի շրջաններում եւ միաժամանակ արագ տեմպերով իրականացնում ռազմաինժեներական կառույցների շինարարություն:

Մինչդեռ, ըստ Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարության, անցած շաբաթը Լեռնային Ղարաբաղում եւ հայ-ադրբեջանական սահմանում այնքան էլ հանգիստ չի եղել: Այսպես, ըստ Ադրբեջանի ռազմական գերատեսչության, հայկական կազմավորումները վերսկսել են ռազմական գործողությունները այն բանից հետո, երբ ապրիլի 22-ին գնդապետ Համոնենի գլխավորած ԵԱՀԽ նախապատրաստական խումբը հեռացավ Ղարաբաղից: Նույն աղբյուրները հաղորդում են, թե անցած շաբաթ Հայաստանի տարածքից ուժգին հրետակոծության են ենթարկվել Ադրբեջանի Զանգելանի շրջանի բնակավայրերը, որի հետեւանքով կան մեծ ավերածություններ: Ընդ որում, արկերից մի քանիսն իբր ընկել են Իրանի՝ տարածք: Բաքվից հաղորդում են նաեւ, թե իբր ապրիլի 26-ին հայկական կազմավորումները լայնածավալ գրոհ են ձեռնարկել Աղդամի շրջանի Խաղոտ եւ Գիյասլը գյուղերի ուղղությամբ, սակայն գրոհը ետ է մղվել: Նույն օրն իբր հայկական ուժերը ներխուժել են Ջեբրայիլի շրջանի տարածք եւ գրավել երկու գյուղ: ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերի շտաբից հերքել են այդ լուրը: Ամենայն հավանականությամբ, նման տեղեկությունները նպատակ ունեն հող նախապատրաստել Ղարաբաղի հարավային շրջանների ուղղությամբ ադրբեջանական բանակի հնարավոր հարձակման համար:

Ինչ վերաբերում է իբր Իրանի տարածք ընկած արկերին, ապա երեկ Հայաստանում Իրանի դեսպանատնից հաղորդեցին, որ առայժմ նման տեղեկություններ չունեն: Իր հերթին Հայաստանի պաշտպանության նախարարության լրատվական ծառայության ղեկավար Արմեն Դոլյանն այս առթիվ հայտարարեց, թե նման տեղեկությունները բացարձակապես անհիմն են՝ վերջին օրերին հայ-ադրբեջանական սահմանի այդ հատվածում ռազմական որեւէ միջադեպ ընդհանրապես չի արձանագրվել: Նրա կարծիքով, այդ հերթական բացահայտ ապատեղեկատվությունը կարող է երկու նպատակ հետապնդել. առաջին՝ փորձել սրել հարաբերությունները Հայաստանի եւ Իրանի միջեւ, երկրորդ՝ քարոզչական հող նախապատրաստել այդ ուղղությամբ հնարավոր լայնածավալ հարձակման համար: Իսկ այն, որ նման հարձակում խիստ հնարավոր է, վկայում են ոչ միայն ադրբեջանական բանակի տենդագին նախապատրաստությունները, այլեւ այդ ուղղությամբ համառորեն իրականացվող քարոզչական աշխատանքը:

Ապրիլի 28-ին ավարտվեց ժամանակավոր զինադադարի ժամկետը, սակայն ԼՂՀ ինքնապաշտպանության կոմիտեի նախագահ Սերժ Սարգսյանը հայտարարեց, թե Ղարաբաղի ինքնապաշտպանության ուժերը հրաման են ստացել առաջինը կրակ չբացել: Առայժմ տեղեկություններ չկան, թե նույնպիսի հրաման ստացել են նաեւ ադրբեջանական կազմավորումները, ինչը ենթադրել է տալիս, թե հակառակորդը ցանկացած պահի կարող է վերսկսել լայնածավալ ռազմական գործողությունները:

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Մի՞թե

«Գեւորգը» տալիս է ՄԱԿ-ի անձնագրեր: Տիկին Թեյման բացառում է դրանց գոյությունը

Եթե ուզում եք ունենալ ՄԱԿ-ի համաշխարհային անձնագիր, որը ձեզ հնարավորություն կտա առանց մուտքի եւ ելքի հրավերների շրջագայել ցանկացած երկրում, ապա դիմեք «Գեւորգ» ֆիրմային եւ դուք մեկ ամսից կստանաք ձեր անձնագիրը: Շրջագայեցեք որտեղ ուզեք, երբ ուզեք, ում ուզեք, միայն թե նախ պետք է վճարեք:

Լրագրողի հետաքրքրասիրությունից դրդված ես գնացի «Գեւորգ» ֆիրմա (Էրեբունի 1 հյուրանոց, 4-րդ հարկ, 32 սենյակ): Այդ մասին տեղեկացա «Golos Armenii» ապրիլի 22-ի համարում հրապարակված գովազդից: Ֆիրմայի տնօրեն պրն Դալլաքյանը գտնվում էր գործուղման մեջ (գնացել էր Յալթայից անձնագրեր բերելու), իսկ նրա աշխատակից Ն. Առուստամյանը սիրով ծանոթացրեց անձնագրի ստացման կարգի հետ: Դրա համար նախ պետք է ներկայացնել սովորական անձնագրի առաջին երեք էջերի պատճենը, այնուհետեւ արյան կարգը, աչքերի գույնը, հասակը եւ մոր անունը: Եւս չորս գունավոր լուսանկար 3x4 չափի, եւ մեկ ամսից «համեցեք, տար»: Բայց չմոռանաք ձեզ հետ վերցնել 700 ամերիկյան դոլար, որն ամբողջությամբ կփոխհատուցի ֆիրմայի կողմից կատարած աշխատանքը:

Փոխարենը ձեզ 25 տարի ժամկետով կտրվի անգլերեն, արաբերեն եւ ռուսերեն լեզուներով մի անձնագիր, որը մինչ այժմ գոյություն ունեցող բոլոր կարգի սահմանափակումներն ի չիք կդարձնի: Անձնագրի առաջին կրողը Հայաստանում կլինի ֆիրմայի տնօրենը:

Բայց... Մեր այցը կվերջանար ընդամենը [illegible] լրագրական հետաքրքրասիրությամբ, եթե չհանդիպեինք Հայաստանում ՄԱԿ-ի գրասենյակի ներկայացուցիչ տիկին Թեյմա Օ'Կոն Սոլորզանոյին: Նա նախ հերքեց նմանօրինակ անձնագրերի գոյությունը, իսկ հետո ասաց, որ ՄԱԿ-ն առանձին երկիր չէ, այլ 181 երկրներից բաղկացած միջազգային կազմակերպություն: Հետեւաբար դա է պատճառը, որ ՄԱԿ-ը չի կարող հրատարակել ինչ-որ միջազգային անձնագրեր: Այլ բան է, որ Միավորված ազգերի կազմակերպության գլխավոր գրասենյակի աշխատակիցներն ունեն հատուկ անձնագրեր:

Այսպես, տիկին Թեյման ունի laissez-passer (անցագիր) կոչվող կարմիր գույնի ՄԱԿ-ի անձնագիր, որը տրվում է միայն այդ կազմակերպությունում աշխատող բարձր պաշտոնյաներին, իսկ սովորական աշխատակիցներին տրվում է կապույտ գույնի անձնագիր:

Կան այլ բնույթի փաստաթղթեր, օրինակ՝ ՄԱԿ-ի վկայականներ, որոնք ծառայում են ոչ թե ճանապարհորդությունների, այլ գործուղումների համար: Կան նաեւ ՄԱԿ-ի այլ լիազորագրեր, որոնք նույնպես տրվում են այդ կազմակերպության անդամներին տարբեր ծառայությունների նպատակով: Ինչ վերաբերում է ՄԱԿ-ի փախստականների հարցերով գլխավոր կոմիսարիատի փաստաթղթերին, ապա այդ կազմակերպության Հայաստանի ներկայացուցիչ պրն Գեյդոֆ Էվերսոն ավելացրեց, որ իրենց վկայականները նույնպես ունեն հատուկ նշանակություն, եւ փախստականների համար նման փաստաթղթեր չկան: Առաջին համաշխարհային պատերազմից հետո հաստատված Նանսենի անձնագրերը, որոնք հաստատվել էին միջազգային լիգայի կողմից, վաղուց դուրս են եկել գործածությունից:

Նրա ասելով, ճանապարհորդական փաստաթուղթ տալիս է Միջազգային Կարմիր խաչը, եւ այն էլ այն մարդկանց, որոնք ունեն հաստատված միջազգային վիզա եւ կարող են ճանապարհորդել տվյալ երկրում: Նման փաստաթղթեր բացառության կարգով Կարմիր խաչը տալիս է նաեւ այն փախստականներին, որոնք չունեն արտաքին քաղաքացիություն կամ էլ մեկնում են մշտական բնակության:

Պրն Էվերսոն այն կարծիքը հայտնեց, թե համաշխարհային անձնագրեր կարող է տալ Շվեյցարիայում եւ Նյու Յորքում գործող Համաշխարհային սպասարկման գրասենյակը, որը գործում է մասնավոր հիմունքներով: Բայց գովազդում նշվում է ՄԱԿ-ի անունը: Ստեղծված պայմաններում, իհարկե, Հայաստանի ՄԱԿ-ի գրասենյակը լիազորություններ չունի, որպեսզի զբաղվի «Գեւորգ» ֆիրմայով կամ նրա գործունեությամբ: ՄԱԿ-ի ներկայացուցչի կարծիքով, այդ հարցով պետք է զբաղվի Հայաստանի կառավարությունը:

Այսպես, եթե մի քիչ էլ ուշացնենք, ողջ ազգը մեկ ամսում կդառնա զբոսաշրջիկ՝ դոլարները «Գեւորգ»-ին պահ տալու ու տաք երկրներում անսահմանափակ լողանալու հույսով:

ՀՄԿՈՒԹ ՍԱՍՏՐՅԱՆ

Կարճ

Ֆ. Հուսեյնով. Կատարելագործել տնտեսության կառավարման կառուցվածքը

Տնտեսության եւ սոցիալական ոլորտի արմատական վերափոխումներն անհնար են առանց կառավարման կառուցվածքի կատարելագործման, իր առաջին մամուլի ասուլիսում հայտարարեց Ադրբեջանի նորընտիր վարչապետ Փանահ Հուսեյնովը: Նա գտնում է, որ նախ եւ առաջ պետք է վերակազմվի իր կառավարությունը, որի հիմքը «պետք է կազմեն պրոֆեսիոնալները»: Փանահ Հուսեյնովը հանդես է գալիս նաեւ կառավարման մեջ կրկնորդումը վերացնելու օգտին: Նրա կարծիքով, այդ նպատակով պետք է Ադրբեջանի նախագահի աշխատակազմից հանել այն ծառայությունները, որոնք վերահսկում են տնտեսական, սոցիալական եւ հումանիտար հարցեր: Նա նաեւ հայտնեց, որ կառավարության կազմում հիմնվել է նոր՝ տնտեսական բարեփոխումների գծով վարչապետի առաջին տեղակալի պաշտոն, որտեղ հաստատվել է Ալի Մասիմովը, որը մինչեւ վերջերս կաբինետի ղեկավարի պաշտոնակատարն էր: Նոր վարչապետը Ադրբեջանի կառավարության գործունեության առաջնային ուղղությունների մեջ առանձնացրել է նաեւ հանրապետության ագրոարդյունաբերական համալիրի եւ արտաքին տնտեսական կապերի զարգացումը: Նրա պնդման համաձայն, նախատեսված ծրագրի իրագործումն արդեն այս տարի կարող է դադարեցնել արժեզրկումը, հաղթահարել ճգնաժամն արդյունաբերության, գյուղատնտեսության մեջ եւ սոցիալական ոլորտում:

Արմենպրես

Ացոս Եսայան. Հայ-իրանական կապերը կզարգանան

Ապրիլի 19-27-ը Թեհրանում կայացած Ասիայի եւ Օվկիանիայի երկրների աշխատանքի նախարարների 13-րդ վեհաժողովին մասնակցեց նաեւ Հայաստանի պատվիրակությունը աշխատանքի եւ սոցիալական ապահովության նախարար Ացոս Եսայանի ղեկավարությամբ: Վեհաժողովի հիմնական թեման էր «Աշխատանքի կառավարում. տեխնիկական համագործակցությունը աշխատանքի կառավարման մեջ»:

Պրն Եսայանն այցի ընթացքում [illegible] զրույց է ունեցել Իրանի Իսլամական Հանրապետության նախագահ պրն Ռաֆսանջանիի հետ, որը խնդրել է իր բարեւները փոխանցել Հայաստանի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին, ինչպես նաեւ ցանկություն է հայտնել, որպեսզի Ղարաբաղյան պատերազմը շուտափույթ ավարտվի եւ տարածաշրջանում խաղաղություն հաստատվի: Հայաստանի պատվիրակը մեկժամյա զրույց է ունեցել նաեւ Իրանի աշխատանքի եւ սոցիալական ապահովության նախարար Հուսեյն Քեմալիի հետ: Բացի քաղաքական հարցերի քննարկումից, որոնք հիմնականում վերաբերել են Քելբաջարի վերջին դեպքերին, նախարարները որոշել են համագործակցել, մասնավորապես տեխնիկայի, օրթոպեդիայի ասպարեզներում: Օրինակ, պրն Եսայանի ասելով, Իրանն ունի ինժեներների կարիք: Բայց նման աշխատուժի արտահանման համար նախեւառաջ պետք է երկկողմ հարաբերությունները կարգավորող պայմանագիր եւ մեկնելու ու վերադարձի մասին օրենք, որը Հայաստանը չունի: Այժմ նախարարությունը պատրաստում է այն ենթաօրենսդրական ակտերը, որոնք կնպաստեն աշխատուժի արտահանմանը: Մյուս կողմից, համաժողովի ավարտին բոլոր ասիական երկրների միջեւ համաձայնություն է ձեռք բերվել տեխնիկական համագործակցության եւ աշխատուժի կոոպերացիայի վերաբերյալ:

Հայաստանի նախարարը հանդիպել է նաեւ Ադրբեջանի սոցիալական ապահովության նախարարի հետ: Նրանք պայմանավորվել են, որ կփոխանակեն փախստականների կենսաթոշակների եւ նպաստների գործերը, որպեսզի երկու հանրապետություններում բացառվեն չարաշահումները: Ադրբեջանցի նախարարն անդրադառնալով քաղաքական ոլորտին, նշել է, թե ադրբեջանցիները հոգնել են պատերազմից, եւ լավ կլիներ խաղաղություն հաստատել, որպեսզի երկու երկրները կարողանան համագործակցել:

Ա. Հ.

digitised by A.R.A.R.@

Արձագանք

Մեր թերթի այս տարվա մարտի 27-ի համարում տպագրված «Չեզ լսենք, պարոնայք» հոդվածում անդրադարձել էինք 1992 թ. մարտի 8-ին Շենգավիթի շրջանի Թելմանի 14, Եղբայրության 3 եւ Նիզամի 13 շենքերում պայթյունից առաջացած վթարին, մասնավորապես Նիզամի 13 շենքի ու նրա բնակիչների վիճակին: Խորդությունը մենք ներկայացրել էինք այդ բնակիչների խոսքերի միջոցով եւ չդիմելով այդ վթարի հետ առնչվող օղակներին, պատասխան խոսքի էինք հրավիրել նրանց:

Արդեն անցել է ավելի քան մեկ ամիս, սակայն ոչ մի ծպտուն: Քանի որ վթարի վերականգնման համար պատասխանատուները չցանկացան սեփական կամքով խոսել, մենք որոշեցինք խոսեցնել նրանց եւ եղանք վթարի հետեւանքները վերացնող օղակներից մեկի «դիվանում»:

Երեւանի քաղխորհրդի կապիտալ շինարարության գլխավոր վարչության պետ Ռ. Նազարյանը մեր այն հարցին, թե ծանո՞թ է արդյոք վերոհիշյալ հոդվածին, պատասխանեց, որ այդ հոդվածում փաստերը ներկայացված են խեղաթյուրված եւ ոչ ճիշտ: Իսկ թե ինչո՞ւ ինքը չի օգտվել պատասխան խոսքի հնարավորությունից եւ չի ներկայացրել ճիշտը, պրն Նազարյանը բացատրեց, թե «... Մամուլն ինձ համար եղել է ձեւ, ես գործի մարդ եմ եւ երբեք կարեւորություն չեմ տալիս գրածներին: Ես սիրում եմ գործ անել եւ ինձ չի հետաքրքրում, թե ով ինչ կասի...»:

Երբ պրն Նազարյանը կարծում է, թե մամուլում ձեւամոլներ են հավաքվել, ապա նույն հաջողությամբ նա կարող է ձեւական համարել այն բոլոր հաշվետվությունները ու հաշվարկները, ըստ որոնց Երեւանում շինարարություն անելու ձեւեր են թափվում, արդյունքում անձեւ կերպարանքներ երեւան հանելով:

Ինչ վերաբերում է Շենգավիթի շրջանում վերոհիշյալ վթարի հետեւանքների վերացմանը, վարչության պետը հայտնեց, որ Նիզամի 13 շենքը (Թելմանի 14 եւ Եղբայրության 3 շենքերն անցած տարվա հոկտեմբերի 30-ին վերանորոգվել-ավարտվել են) նախատեսված էր բնակիչներին վերանորոգված հանձնել հուլիսի 1-ին, սակայն քանի որ շենքում կատարվող վերականգնողական աշխատանքների հետեւանքով բնակարանների տարածքը փոքրանում էր, բնակիչները պահանջել էին ՝պակասող մակերեսը լրացնել պատշգամբներ կառուցելով: Այդ պատճառով էլ վերանորոգման աշխատանքների ավարտման ժամկետը երկարաձգվել է մինչեւ սեպտեմբեր: Եւ ըստ պրն Նազարյանի, երբ պահպանվի խերի գոնե այսօրվա վիճակը, ապա շենքն անպայման ժամկետին պատրաստ կլինի: Անցած տարի, 1992 թ. գների գնահատմամբ կատարվել էր 25 մլն ռուբլու աշխատանք, մնացել էր կատարել եւս 32 միլիոնի: Սակայն այս տարի արժեզրկման հետեւանքով, այսօրվա գնահատմամբ այդ 32 մլնը դարձել է 100 մլն: Այսինքն, երբ այսօրվա գները մնան, ինչը խիստ անհավանական ու անհնար է, ապա «կտեղավորվենք նշված ժամկետում»: Իսկ երբ չմնացին... Շենգավիթի շրջանի նշված շենքերի պայթյունով զբաղվելու համար կառավարությունում ստեղծվել էր հանձնաժողով Վիգեն Չիտեչյանի գլխավորությամբ: Պրն Նազարյանը նշեց, որ այժմ էլ ինքն այդ հարցով որեւէ օգնության համար դիմում է նրան՝ հնարավորին չափով օգնություն ստանալով: Եւ երբ անհրաժեշտ 100 մլն ռուբլին գների ընչակտուր վազքի պատճառով չբավականացնի շինարարությունն ավարտին հասցնելու համար, ապա պրն Նազարյանը վստահ է, որ կառավարությունն այդ հարցի լուծման համար գումար կհատկացնի: Թեեւ քիչ անց նա իր վստահումը հայտնեց այն փաստի առթիվ, որ 100 մլն գումարը հատկացվել է միայն տեսականորեն, քանի այն է, որ այդ գումարը պետք է տրամադրվի՝ վարկային էմիսիայից, ինչն առայժմ չի կատարվում: Եւ Նիզամի 13 շենքի վերականգնումն իրականացնող «Երիմշին» տրեստն առայժմ աշխատանքները

ՆԻԶԱՄԻ 13-Ը ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՎՈՂ, ԻՍԿ ՄԱՄՈՒԼԸ ՁԵՎԱԿԱ՞Ն

պատճառով էլ վերանորոգման աշխատանքների ավարտման ժամկետը կատարում է իր օգուտների հաշվին:

Իսկ այդ աշխատանքներն այս տարի վերսկսվել են ապրիլի 1-ից: Թեեւ անհրաժեշտ որոշ նյութեր ապակի, անտառանյութ, պետք է դրսից բերվեն, սակայն հաշվի առնելով որոշ «մեղմացուցիչ» հանգամանքներ, այն, որ Երեւանում առաջին օբյեկտը, որտեղ այս տարի սկսվել են վերականգնման աշխատանքները, Նիզամի 13 շենքն է, եւ Երեւանի քաղխորհրդի կապիտալ շինարարության գլխավոր վարչության պետն էլ այդ վթարված շրջանի ծնունդ է (ծնվել է եւ մեծացել Եղբայրության 3 շենքում, եւ ինչպես ինքը խոստովանեց, այդ առթիվ հանգամանքն էլ է որոշ դեր կատարել, որովհետեւ ինքն անձամբ շատ հաճախ է լինում շինարարության օբյեկտում), Նիզամի 13 շենքի համբերատար բնակիչներին փորձենք հուսադրել, որ երբ գա սեպտեմբերը, կմտնեն իրենց տները: Հուսադրենք, բայց չհավաստիացնենք, դա թողնելով Երեւանի քաղխորհրդին ու կառավարությանը:

ԳԱԳԻԿ ՆԱՀԱՊԵՏՅԱՆ

Տրանսպորտ

«Երազներ»ը տաքսի

«Երազ» գործարանի արտադրած մարդատար ավտոները կարող են իրենց լիովին արդարացնել որպես քաղաքային տրանսպորտի միջոցներ եւ երթուղային տաքսիների դերում փոխարինել ՌԱՖ միկրոավտոբուսներին: Այդ մասին Սնարքի թղթակցին ասաց հանրապետության տրանսպորտի եւ հաղորդակցության առաջին փոխնախարար Աշոտ Շահնազարյանը: Ըստ նրա, «3730» մոդելի մեքենաները, որոնք թողարկվում են սույն փոքր խմբաքանակներով, հարմարավետ են, ունեն ճկայտելի անցություն եւ հուսալիորեն աշխատում են մեր մայրաքաղաքին հատուկ բարդ պայմաններում:

Նախարարության ձեռք բերած երկու այդպիսի ավտոմեքենաները մեկ տարուց ավելի շահագործվում են քաղաքի ներքին երթուղիներում եւ լավ են դրսեւորել իրենց: Նրանց բավական բարձրությունը, որը թույլ է տալիս ուղեւորներին մեկնել նաեւ կանգնած վիճակում, ինչպես սովորական ավտոբուսներում, եւս առավելություն է: Մտադրություն կա այս տարի գնել երկու այդպիսի նոր ավտո:

Աշոտ Շահնազարյանի վկայությամբ, ՌԱՖ տաքսիների մի մասը երկար տարիներ գործածելուց մաշված է եւ անվերջ նորոգումներով անգամ հնարավոր չէ շարք վերադարձնել: Մյուս կողմից, եղած նյութական սուղ միջոցները հնարավորություն չեն ընձեռում հավաքակայանը պարբերաբար համալրել բանկ շարժակազմով: Այդպիսի պայմաններում ստիպված են ապավինել սեփական ներուժին: Իսկ դա երեւանյան գործարանն է:

Զանգվածային արտադրության մեջ գտնվող հին մոդելի «Երազ»-ի հիմքի վրա այժմ պատրաստվում է բարձրացված բաքով վերափոխված տեսակը, որտեղ հաշվի են առնված մասնագետների մի շարք պահանջները: Դրանցից փոխնախարարն առանձնացրեց երկուսը՝ սրահի կահավորումը եւ դռների ձեւը: Այդպիսի մի քանի ավտոներ, որոնք հարմարեցվել են շտապօգնության համար, արդեն գործածության մեջ են: Ուղեւորատար տարբերակը դեռ կոնվեյերի վրա է: ■

Կյանք

Չենք հավատում, որ Հայաստանում ենք

«Հուշարձանները, որոնց միայն գրքերից էինք ծանոթ, այժմ մեր աչքերով ենք տեսնում: Սա երազ է թվում: Արդեն բավականին ժամանակ է, ինչ այստեղ ենք, բայց էլի չենք հավատում, որ Հայաստանում ենք», մեզ հետ զրուցելիս ասաց Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության Ուրուգվայի Նուբար եւ Ալեք Մանուկյան վարժարանի 1992 թ. շրջանավարտ Ալվարո Հակոբյանը: Ինչպես տեղեկացանք նույն ուսումնական հաստատության տնօրեն Օհան Քողուռյանից, արդեն երրորդ տարին է, որ կազմակերպվում է ավարտական վկայական ստացած վարժարանի սաների այցը Հայաստան:

Հինգշաբթի օրը սփյուռքահայ երիտասարդները մասնակցեցին վերջերս իր մահկանացուն կնքած Ալեք Մանուկյանի տիկնոջ, արժանահիշատակ Մարի Մանուկյանին նվիրված ծառատունկին, Ե. Չարենցի հուշարձանի շրջակայքում: Անշուշտ, տարբեր են լինելու նրանց մասնագիտությունները, բայց Հայաստանում անցկացրած օրերն այն կիզակետն են լինելու, որ մշտապես ուղեցույց են լինելու այդ երկրի հայ զավակների ողջ կյանքի ընթացքում:

Հակառակը մտածելը պարզապես անհնար է. «Մենք հայրենիքի հանդեպ պետք է մեր օգնության կարիքը միշտ էլ զգալու ենք: Գիտենք, վիճակը դժվար է, բայց հույս ունենք, որ հայ ժողովուրդն անպայման ոտքի կկանգնի», սա եւս Ալվարո Հակոբյանի խոսքերն են:

ՅՈՎՍԵՓ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Դասերը կերկարեն բոլոր դպրոցներում

Ինչպես արդեն հայտնել ենք, հանրապետության դպրոցներում ուսումնական պարապմունքները երկարաձգվել են մինչեւ հունիսի 25-ը:

Քանի որ հանրապետության որոշ շրջանների դպրոցներում ձմռանը պարապմունքներ էին, մենք ցանկացանք պարզել, թե արդյոք այդ դպրոցներում եւս դասերը տեւելու են մինչեւ հունիսի 25-ը: ՀՀ լուսավորության նախարարության դպրոցների վարչության պետ Ն. Ղուկասյանը այդ առթիվ հայտնեց, որ ոչ մի դպրոց բացառություն չի կազմում եւ բոլոր տեղերում էլ դասերը մինչեւ հունիսի 25-ն են անցկացվելու: Որովհետեւ դպրոցական պետական ուսումնական ծրագրերի իրականացման համար նախատեսվող ուսումնական տարին 35 շաբաթ է: Իսկ հանրապետության եւ ոչ մի դպրոցում, ինչպես նաեւ պրն Ղուկասյանը նշեց, պարապմունքները 35 շաբաթ չեն տեւել:

Դասերը մինչեւ հունիսի 25-ը երկարաձգելը նպատակ ունի լրացնել բաց թողնված պարապմունքները, եւ այն դպրոցներում, որտեղ ձմռանը այս կամ այն ձեւով դասեր անցկացվել են, ավելի քիչ կլինի կորցրածը եւ ավելի շատ հնարավոր կլինի «փոխհատուցել» ծրագրի չկատարված ժամերը: Իսկ ձմռանն ամբողջովին պարապումի մատնված դպրոցները հնարավոր է, որ նույնիսկ մինչեւ հունիսի 25-ը պարապմունքներ անցկացնելու դեպքում էլ չհասցնեն ավարտել ծրագիրը: «Ազգ»

Ջավախք

«Մեր գործը հայեցի պահելն է»

Ախալցխայի Հովհաննես Թումանյանի անվան թիվ 3 միջնակարգ հայկական դպրոցը վերջին ժամանակների քաղաքական իրադարձությունների արագ փոփոխության հետեւանքով դարձել է ջավախքահայ համայնքի կուլտուր-լուսավորական կենտրոնն ու հավաքատեղին:

Եւ պատահական չէ, որ այսօր դպրոցը դարձել է շատերի հոգատարության առարկան: Ի պատիվ տնօրեն Լ. Մաթեւոսյանի, պետք է ասել, որ դպրոցն ունի կազմակերպված կոլեկտիվ եւ լավ նյութատեխնիկական բազա: Դաժան ձմռան պայմաններում անգամ դասերը շարունակվում էին: Շուրջ 850 աշակերտ ունեցող այդ դպրոցը կուենենա սեփական արտադրամասը: «Դպրոց տարբեր հարցերով գալիս են մարդիկ, որոնք երբեւիցե կապ չեն ունեցել մեր դպրոցի հետ: Այստեղ գործում է բարեգործական ընկերություն, որի հավաքած փոքր գումարով օգնում ենք համայնքի կարիքավոր ընտանիքներին: Այսօր մեր գործը համայնքին հայեցի պահելն է», ասաց տնօրենը:

Նշենք նաեւ, որ ջավախքահայերն ստեղծել են Շառլ Ազնավուրի անվան բարեգործական ընկերություն, բայց Վրաստանի իշխանությունները համառորեն չեն ցանկանում կարգավիճակ տալ նրան:

Մյուս կողմից, շատ են համայնքի առջեւ ծառացած խնդիրները: Վերջին 2-3 տարում տեղի հայերն ագրարային պատճառներով պատասխանատու պաշտոններից, ու կամաց-կամաց կամացկաց նվազեց հայաբնակությունը: Նշենք թեկուզ հայկական Սուֆլիս գյուղի հետ կապված դեպքերը: Բանն այն է, որ Սուֆլիսի հողերի մի մասը որոշվել է տալ բավականին հեռու գտնվող վրացական Ուդե գյուղի բնակիչներին, թեպետ Սուֆլիսի եւ Ուդեի միջեւ մի քանի այլ գյուղեր կան: Սուֆլիսում հայերն սկսել են բնակվել մոտ 160 տարի առաջ: Իսկ մինչ այդ այնտեղ բնակվել են թուրքեր: Սա ոչ այլ ինչ է, երբ ոչ բռնի տեղահանության փորձ:

Կարծում եմ, այդ ամենը Վրաստանի իշխանությունների վարած քաղաքականության հետեւանք է, որը խիտ է բազմաթիվ վտանգներով: Իսկ Ախալցխայի հայերի արտագաղթն ինքնին լարվածություն է ստեղծում Ջավախքում:

Չնայած այս ամենին, Ախալցխայում կան ուժեր, հանձին հայկական դպրոցի, որոնք կարողանում են համախմբել տեղի հայությանը, եւ ամեն կերպ ձգտում են նպաստել ջավախքահայ համայնքի հայապահպանությանը:

ՄԻՍԱԿ ԹՈՐՈՍՅԱՆ

Մեր սեփ. թղթակից, Ջավախք

ԼՂՀ

Հակառակ պատերազմին եւ շրջափակմանը

Ինչպես տեղեկացանք ԼՂՀ շինարարության պետական կոմիտեից, ԼՂՀ ՊՊԿ կարգադրությամբ հանրապետությունում մինչեւ տարեվերջ շահագործման կհանձնվեն 13 նոր օբյեկտներ, այդ թվում նոր 25 տեղանոց մանկապարտեզ՝ Ստեփանակերտում, Շուշիում ռադիոգործարան եւ Ասկերանի ու Հադրութի շրջաններում ձեթի արտադրամասեր: Կկառուցվի եւ շահագործման կհանձնվի նաեւ 20 հազար քմ բնակտարածություն:

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ

Մեր սեփ. թղթակից, Ստեփանակերտ

Հայաստանի Ամերիկյան Համալսարան

ՀԱՀը առաջարկում է սեմինար «Երկրաշարժի դասերը եւ նրա հետազոտությունը» թեմայով: Այն կվարի Կալիֆոռնիայի Բերկլիի համալսարանի պրոֆեսոր, կառուցվածքային ճարտարագիտության պատվավոր պրոֆեսոր Վիտելմո Բերտերոն:

Սեմինարը նվիրված է երկրաշարժների բնությանը եւ նրանց ծագման պայմանների ուսումնասիրությանը, որոնք ստեղծում են քաղաքային եւ գյուղական վայրերի սեյսմիկ ակտիվությանը նպաստող պայմաններ: Սեմինարի ընթացքում սեյսմիկ ակտիվության վերահսկման համընդհանուր խնդրի հետ զուգընթաց կքննարկվեն նաեւ սեյսմիկ ճարտարագիտության դերը եւ նշանակությունը, մասնավորապես սեյսմակայուն նախագծումը եւ կառուցումը:

● Հատուկ ուշադրություն կդարձվի երկրաշարժերին պատրաստ լինելու միջոցառումների համակարգին: Վերջին տասնամյակի ընթացքում ունեցած իրադրությունների վերլուծությունը ցույց է տվել, որ սեյսմիկ ակտիվությունը ոչ թե նվազել, այլ աճել է: Վերջին երկրաշարժերից ստացված տվյալներն ու հետազոտությունների արդյունքները ի հայտ բերեցին այդ ակտիվության պատճառները: Բացի այդ ակնհայտ է, որ երկրաշարժերի դասերին պատշաճ կարեւորություն չի տրվում, եւ նրանք արագ կերպով մոռացվում են: Հետեւաբար, կխոսվի սեյսմակայուն շինությունների վերահսկողության ծրագրի ստեղծման անհրաժեշտության մասին, որը իր հերթին կպահանջի տարբեր բնագավառների մասնագետների միացյալ գիտելիքներն ու ջիգերը:

● Կտրվեն սեյսմակայուն նախագծման մեջ նոր կառույցների օգտագործման վերլուծությունն ու գոյություն ունեցող կառույցների ուժեղացման ուղիները:

Կորսվեն արագ լուծում պահանջող խնդիրները: Հատուկ ուշադրություն կդարձվի սեյսմակայուն նախագծման հիմնական սկզբունքների ձեւակերպման եւ կիրառման հարցերին, հատկապես սեյսմակայուն կառույցների բնագավառում:

● Կառաջարկվի կոնցեպտուալ մեթոդոլոգիա նախագծի թվային մասի համար: Այդ հիմնված կլինի ստրուկտուալ դինամիկայի, սիստեմային հնարավորությունների մեխանիկայի համընդհանուր նախագծման հիմնարար սկզբունքների եւ կիսամպարատաշխանի սեյսմակայուն շինարարության ընդունված համակարգին: Կքննարկվեն այդ մեթոդոլոգիայի հիմնական առավելությունները:

Զեկուցողի մասին

Պրոֆեսոր Բերտերոն աշխարհում սեյսմաճարտարագիտության հայտնի մասնագետ է, Կալիֆոռնիայի համալսարանի ճարտարագիտության վաստակավոր պրոֆեսոր: Հանդիսանում է Հայաստանի Ամերիկյան համալսարանի պատվավոր պրոֆեսոր խորհրդատու, որտեղ եւ վարում է դասախոսությունների շարք:

Սաասյուսեթսի տեխնոլոգիական ինստիտուտն ավարտելուց հետո դոկտոր Վ. Բերտերոն երկար ժամանակ աշխատել է որպես հետազոտող եւ խորհրդատու սեյսմակայուն կառուցվածքների նախագծման բնագավառում: Նա ամերիկյան եւ միջազգային առողջական ակադեմիաների անդամ է եւ ունի բազմաթիվ պարգեւներ սեյսմաճարտարագիտության զարգացման բնագավառում զգալի ներդրումների համար:

Սեմինարը տեղի կունենա հինգշաբթի օրը, մայիսի 6-ին, 1993, երեկոյան ժամը 4.00-5.50: Այն կընթանա անգլերեն լեզվով, միաժամանակյա թարգմանությունը ապահովվում է:

Մեր հասցեն է՝ 375019, Մարշալ Բաղրամյան պողոտա 40:

Ստեփանակերտ

ԼՂՀ ԳԽ նախագահության եւ ՊՊԿ համատեղ նիստը

Ստեփանակերտ, 30 ապրիլ, Սնարք: Տեղի ունեցավ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության Գերագույն խորհրդի նախագահության եւ Պաշտպանության պետական կոմիտեի համատեղ նիստը: Ինչպես Սնարքի թղթակցին տեղեկացրեց ԼՂՀ ԳԽ մամուլի ծառայության պետ Գեղամ Բաղդասարյանը, քննարկվել են հանրապետությունում ստեղծված ռազմաքաղաքական իրավիճակի, ինչպես նաեւ խորհրդարանի կրկնակի եւ նոր ընտրությունների հետ կապված հարցերը: Նշենք, որ պատերազմի ժամանակ զոհվել է ԼՂՀ 9 ժողպատգամավոր: Նախատեսվում է, որ լրացուցիչ ընտրությունները կկայանան մայիսին: ■

digitised by A.R.A.R.@

Կրթություն

Երեխան դասարկ բաժակ չէ, որ ուսուցիչը լցնի

«Ի՞նչ սովորել» եւ «ինչի՞ համար սովորել» հավերժական հարցերը սկսում են հետաքրքրել ոչ միայն փիլիսոփաներին, հոգեբաններին, մանկավարժներին: Առաջ է գալիս հոգեբանության եւ սոցիոլոգիայի օրինաչափությունների օգտագործման սոցիալական անհրաժեշտություն անձի դաստիարակության հոգեբանական տեսանկյունի մեջ: Հոգեբանական ծառայությանը դիմած ավարտական դասարանի աշակերտը գանգատվում է նրանից, որ թե ինքը եւ թե մյուսները չունեն հաստատուն գիտելիքներ: Նա դժբախտ է համարում իրեն...

Ո՞վ է պատասխանատու դրա համար: Պատանու նման ինքնանկար անհուս մտահոգիչ է եւ հաստատում է սոցիալական ինֆանտիլիզմի (մանկայնության) երեւույթի առկայությունը մեզանում: Աճող սերնդի նկարագրի մեջ այդ երեւույթը հավասարակշռվում կամ փոխհատուցվում է գործարարությամբ: Համընդհանուր անորոշության եւ անկայունության, աղքատի անհասկանալիության հենքի վրա ինֆանտիլիզմի հետեւանքով ծնված հակազդեցությունը ենթադրում է փախուստ ընտրության հնարավորությունից եւ պատասխանատվությունից: Երկու դեպքում էլ՝ ինֆանտիլիզմի կամ գործարարության գիրկն «ընկածները» նման սոցիալական դերով ազատվում են պատասխանատվությունից եւ կատարածի համար անհրաժեշտ դասից, ինքնագնահատումից:

Հակազդեցության մեկ այլ ուղի է սոցիալ-հոգեբանական ժխտողականությունը: Հատկապես 11-15 տարեկան դպրոցականները փորձում են հասուն համառությամբ գտնել կյանքի սեփական ուղին, «ես»-ը: Անձի ինքնուրույնության ձեւավորումն այս փուլում արտահայտվում է ոչ այնքան խնդրի միջոցներով:

Ես զարմացրի բոլորին, նշանակում է, ես տարբերվում եմ մյուսներից: Ես մի կողմ նետեցի ձեր առաջադրած իդեալը, նշանակում է, ես ունեմ իմ իդեալը: Մենք դեմ ենք ուսուցչին, ուրեմն պետք է վերցնենք այն, ինչի դեմ հանդես է գալիս նա: Մոտավորապես այս է վերոհիշյալ տարիքում աշակերտների վարքի եւ դատողությունների հոգեվերլուծական ենթատեքստը:

Որպես օրինակ կարելի է դիտարկել պարը, քանի որ այն միաժամանակ արտահայտչամիջոց է, ինքնադրսեւորման ձեւ: Մինչեւ 80-ական թվականների վերջը խիստ տարածված էր «բրեյկը», որի հոգեբանական ելակետը մարդ-ռոբոտի, ֆունկցիոներ-բյուրոկրատի խորհրդանշական արտահայտությունն է: Կամ մեր օրերում խիստ տարածում գտած «ռեփը», որում կարծես դրսեւորվում է մեքենայական կյանքի արդյունքը, ազդարարվում նյարդայնացնող վիճակի տագնապը, խոսքը գերիշխող է երաժշտության նկատմամբ:

Այսօր ծայրահեղ դժվար է լինել պատանի կամ երիտասարդ: Հանդիպելով նրանց, մենք այլայլված հարցնում ենք. «Որտեղի՞ց են նրանք գալիս եւ ո՞ւր են գնում, ո՞վ է մեղավորը...»:

Երբ փնտրվում է մեղավոր, ապա ուշ թե շուտ անպայման կգտնվի: Այդպես է պատահում եւ հիմա, երբ շատերը, փոքր-ինչ շտապելով, գտնում են մեղավորներին: Պարզվում է, որ վերջինս դպրոցն է: Դպրոցը կրթության եւ դաստիարակության կենտրոնական սոցիալական ինստիտուտն է: Որպեսզի նոր ձեւով կազմակերպվեն ուսուցումն ու դաստիարակությունը, հարկավոր է վերափոխել դպրոցը: Նման հետեւությունն անկասկած ճշմարիտ է, բայց ոչ բավարար: Այստեղ անտեսված է մնում մի փաստ, որ դպրոցը «պետություն է պետության մեջ», այսինքն, դպրոցն անջատված է հասարակությունից: Կրթության վերափոխումը պահանջում է դպրոց-արտադրություն, դպրոց-բուհ, դպրոց-ընտանիք հարաբերությունների փոփոխություն, իսկ վերջինս չի կարելի համարել զուտ «դպրոցական» խնդիր: Օրինակ, բարկանալով աշակերտի արարքից կամ գնահատականից, ուսուցիչն ասում է՝ կանչիր ծնողիդ: Կարեւոր է այն հանգամանքը, որ ծնողներին ոչ թե հրավիրում են, այլ կանչում: «Կանչել ծնողին» ձեւը ընտանիքի եւ դպրոցի միջեւ գոյություն ունեցող փոխհարաբերության սոցիալ-հոգեբանական նկարագրումն է: Պատճառը գուցե գործող համակարգի մեջ է, որ շարունակվում է «սոցիալական հրահանգ վերեւից, անելը կատարում ներքեւից» բանաձեւի կիրառումը:

Ուսուցիչը նայում է «վերեւ» դպրոցի տնօրենին, տնօրենը՝ ժողկրթբաժնին, վերջինս՝ նախարարությանը... Այդպես մինչեւ կառավարող բուրգի ամենավերին գագաթը: (Արտադրությամբ զբաղվող ձեռնարկությունն ունի իր «բուրգը»): Արդյունքում ստացվում է, որ հրահանգները գալիս են միայն ուղղահայաց ճանապարհով՝ վերեւից ներքեւ: Հիմնականում չկան հորիզոնական կապեր բուրգերի միջեւ:

Դպրոցում հնարավոր չէ բաժանվել կյանքից: Ահա թե ինչու առանց հասարակության վերափոխման դպրոցի վերափոխումը հիշեցնում է անդունդը երկու թռիչքով անցնելու փորձ: Ավելորդ չպետք է եզրակացնել, թե դպրոցն ազատվում է պատասխանատվությունից:

Այնուամենայնիվ, ինչի՞ց սկսել դաստիարակությունը: Իմ կարծիքով, պատասխանը կարող է լինել միայն մեկը. փոխել վերաբերմունքն ուսուցչի նկատմամբ, վերափոխել ուսուցչի սոցիալ-տնտեսական դիրքը: Հարկ չկա նշել ուսուցչի (կամ ընդհանրապես մտավորականության) սոցիալական անպաշտպանվածության մասին: Մանավանդ, որ դա ծնունդ է Հայաստանի տնտեսական եւ քաղաքական վիճակի: Առայժմ ուսուցիչները համարվում են ոչ արտադրական ոլորտի աշխատողներ, նրանց վերաբերվում են ինչպես արժեքներ չարտադրողների: Հարկավոր է գիտակցել, որ ուսուցիչը զբաղվում է ամենաաշխատատար հոգեւոր «արտադրությամբ»:

Աշակերտի անձի «արժեքը» կանխորոշվում է ուսուցչի անձի գնահատումից:

Ուսուցիչը տալիս է, իսկ աշակերտը վերցնում գիտելիքներ: Թվում է, թե սա նույնիսկ բնության օրենք է, քանի որ մենք այդպիսի դերում լրիվ ընտելացել ենք:

Աշակերտը դպրոցում տեղեկությունների սովորական սպառող է: Սկսած առաջին դասարանից, մենք նրա գլուխն ենք մտցնում ամեն ինչ, հոգ չտանելով, թե դա պե՞տք է նրան, եւ ձեւավորում ենք հատուկ ձեւի անձնավորություն՝ մտավոր սպառող: Բոլորը շտապում են դաստիարակել, եւ ոչ ոք չի փորձում հարցնել, թե ինչով է առավելապես հետաքրքրված աշակերտը: Ուսուցումը դպրոցում վերածվում է ուսուցչի կողմից այնպիսի պատասխանների հաղորդման, որոնց մասին աշակերտը ոչինչ չի հարցրել: Այսպիսով, բացակայում է աշակերտի իմացական պահանջը, հարցը: Հայտնի ինչուները մնում են նախադպրոցական հասակում հենց այն պատճառով, որ նրանց ճանապարհին դպրոցը տեղադրում է ուղեփակոց՝ պատասխաններ առանց հարցերի:

Դպրոցներում իշխում է խոսքով դաստիարակությունը, բայց պետք է նկատի ունենալ, որ նույնիսկ ամենաճիշտ բառերը չեն կարող սովորեցնել «խիղճ» եւ որ մարդու մեջ ստորությունը ծնվում է ոչ միայն չիմանալուց:

Համեստը, խիղճը, պատիվը, անպատվությունը ոչ ծնողներից ժառանգված եւ ոչ էլ ամենաճիշտ բառերով դաստիարակված իմաստային դիրքորոշումներ են:

Այժմեական է դարձել կյանքի իմաստի հարցը: Ավագ դպրոցական տարիքի աշակերտները հաճախ են մեզ դիմում, թե կորցրել են իմաստային արժեքները: Կյանքի իմաստը մարդու ներաշխարհի մեջ հանդես է գալիս այն արժանիքների լույսի ներքո, որոնց հասնելու համար մարդը գործում է, պայքարում եւ ապրում: Իմաստային դիրքորոշումները, որպես առաջիկա անելիքների սկզբունքային դաշտ, կարգավորում են անձի վարքը: Այս պարագայում շատերի համար ապագան անորոշ է, անհասկանալի եւ հետեւաբար իմաստը (սովորելու, ապրելու, ընդհանրապես գործունեության) ոչ միայն արժեզրկվում, այլ նաեւ դառնում է վարքի անցանկալի փոփոխությունների պատճառ:

Թեեւ հոգեբանության մեջ չեն լինում դեղատոմսեր բոլոր դեպքերի համար, այնուամենայնիվ փորձենք առանձնացնել ընդհանուր մեթոդական սկզբունքներ.

ա) անձին իր իսկ եսի համար նշանակություն ունեցող գործունեության մեջ ներգրավվելու սկզբունքը.

բ) արարքի արդյունքի ցուցադրումն անձի համար ռեֆերենտ խմբի առաջ: (Ռեֆերենտ անվանում են այն խումբը, որին անձը ձգտում է նմանվել եւ որի կարծիքի հետ նա հաշվի է նստում):

գ) անձի սոցիալական դիրքի փոփոխության սկզբունքը.

դ) դաստիարակության ընթացքում անձի առաջատար մոտիվի հաշվառման սկզբունքը:

Այս սկզբունքները ոչ թե կոնկրետ ցուցումներ են ուսուցչի համար, այլ գուցե կարող են օգնել որոշելու, թե ինչ ուղղությամբ առաջնորդվել դաստիարակչական հնարքներ փնտրելիս, գտնել փնտրվող «վեկտոր»:

«Հասկանալ խոսակցին, առանց նրա մոտիվների իմացության, միեւնույնն է նշանակում է ոչ լրիվ հասկանալ նրան», ասում է Լ. Վիգոտսկին:

Նույն կերպ էլ կարելի է դատել անձի դաստիարակության մասին, որը կլինի ոչ լրիվ, վնասված, երբ չիմանանք նրա առաջատար մոտիվները: Ուրեմն դաստիարակչական ցանկացած համակարգ պետք է կարողանա պատասխանել, թե որն է այս կամ այն սերնդի առաջատար գործունեությունը:

Ավելի է մեծանում անջրպետը հայրերի եւ որդիների միջեւ, քանի որ ավելի բարդ է սոցիալ-մշակութային իրադրությունը: Սոցիալական կեղծավորության ֆոնի վրա, երբ մեծերն ի վիճակի չեն ծառայել որպես բարոյական օրինակ, նրանք հանդես են գալիս հրամայական, պահանջկոտ վարվելաձեւով: Այդ պատճառով դաստիարակության ընթացքը դառնում է հոգնեցուցիչ:

Գուցե ժամանակն է ոչ թե պայքարել երեխաների դեմ, այլ համագործակցել նրանց հետ: Ուսուցումը դիտել որպես ակտիվ համագործակցության ընթացք, երբ աշակերտներն իրենք են սովորում ուսուցչի օգնությամբ:

Կարո՞ղ ենք խոսել համակողմանի զարգացման մասին, որպես մոտակա նպատակի, երբ մեր հասարակությունն ունի այնպիսի հնարավորություններ, ինչպիսին այսօր:

Թերեւս այսօրվա իրական նպատակն է տալ յուրաքանչյուր աշակերտին հիմնային կրթություն եւ կուլտուրա, որի հիման վրա ստեղծվում են բարենպաստ պայմաններ անձի այլ կողմերի զարգացման համար:

ԽԱՉԱՏՈՒՐ ԳԱՍՊԱՐՅԱՆ
Հոգեբան, Վանաձորի «Արպեզ» հոգեբանամանկավարժական վերականգնման կենտրոն, Երեւանի բժշկական ինստիտուտ

Ֆինանսներ

Յոթնյակը քննարկեց օգնության հարցերը

Ողջունելով համառուսաստանյան հանրաքվեի արդյունքները, ԱՄՆ-ի, Ճապոնիայի, ԳՖՀ-ի, Մեծ Բրիտանիայի, Ֆրանսիայի, Կանադայի եւ Իտալիայի ֆինանսների նախարարները եւ կենտրոնական բանկերի ղեկավարները Վաշինգտոնում հանդիպման ավարտին հայտնեցին, որ «հիմա Ռուսաստանը կիրականացնի գների կայունացման եւ մասնավոր ձեռնարկությունների զարգացման հետագա միջոցառումներ»:

Իրենց հայտարարության մեջ Յոթնյակի երկրների ֆինանսական գերատեսչությունների ղեկավարները ընդգծում են, որ այդ քայլերը Ռուսաստանին թույլ կտան լրիվ չափով օգտագործել բարեփոխումների բազմակողմանի օգնություն ցույց տալու «ծրագրը», որն այդ երկրներն ընդունել էին ապրիլի առաջին կեսին Տոկիոյում: «Այս կապակցությամբ մենք ողջունում ենք նավթարդյունաբերության արդիականացման համար Մոսկվային համաշխարհային բանկի փոխառության հատկացման շուրջը վարվող հաջող բանակցությունները եւ համակարգային վերափոխումների հիմնադրամ ստեղծելու Միջազգային վալյուտային հիմնադրամի արագ գործողությունները», ասվում է հայտարարության մեջ:

Ինչպես հանդիպման ավարտից հետո հայտարարեց ԱՄՆ ֆինանսների նախարար Լլոյդ Բենթսենը, «հանրաքվեի ժամանակ Բ. Ելցինի համոզիչ հաղթանակը տպավորություն գործեց եւ ուրախացրեց» հանդիպման մասնակիցներին: «Մենք գոհունակությամբ հայտնեցինք նավթային նախագծերի օժանդակմանը համաշխարհային բանկի կողմից առաջին 500 մլն. դոլլարի հատկացման առթիվ, ինչպես նաեւ այն համաձայնագրի առթիվ, որին համապատասխան ռուսները ըստ երեւույթին լուրջ պարտավորություններ կստանձնեն արժեզրկման մակարդակի վերահսկման, զանգվածային վարկավորման չափավորման եւ ուրիշ բաղարկման սահմանափակման նպատակով, ասաց նա: Մենք գտնում ենք, որ հանրաքվեում Ելցինի հաղթանակը նրան ավելի մեծ հնարավորություններ կտա իրագործելու այդ միջոցառումները»:

Լ. Բենթսենը խոստովանեց, որ Վաշինգտոնի խորհրդակցության մասնակիցներին չի հաջողվել համաձայնության գալ Ռուսաստանի բարեփոխումներին հատկացվելիք ֆինանսական օգնության չափերի մեծացման շուրջը: «Մենք Յոթնյակի բոլոր անդամներին կոչ արեցինք ավելացնել մուծումները սեփականաշնորհման հիմնադրամին, սակայն առայժմ որեւէ կոնկրետ խոստում չի տրվել», արձանագրեց ԱՄՆ ֆինանսների նախարարը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Վաշինգտոն

Հ.Յ. Գրոս. Ղրղզստանում անսահման հնարավորություններ

«Նախկին խորհրդային հանրապետություն Ղրղզստանում առկա են երկարատեւ ներդրումների անսահման հնարավորություններ», հայտարարեց ԱՄՆ միջազգային զարգացման վարչության բարձրաստիճան ներկայացուցիչ Ռոս Էնըրըին: Վաշինգտոնում ելույթ ունենալով միջինասիական այդ երկրում երկարատեւ ներդրումների հնարավորություններին նվիրված տնտեսագիտական համաժողովում, նա ընդգծեց, որ հարկավոր է «շահութաբեր համատեղ ձեռնարկություններ ստեղծել ամերիկյան ընկերությունների եւ առանձին գործարար մարդկանց մասնակցությամբ»:

Էնըրըին առանձնացրեց այն երեք գլխավոր նպատակները, որոնցով ղեկավարվում է ԱՄՆ-ը միջինասիական շրջանի նկատմամբ իր քաղաքականության մեջ: Նախ եւ առաջ դա ժողովրդավարության ապահովումն է: Երկրորդ, դա օգնությունն է շուկայական բարեփոխումների խթանման գործին: Երրորդ, օգնության հատկացումն է բնակչության սոցիալական պաշտպանվածության համակարգի ստեղծման բնագավառում:

«Ես մեծագույն չափով լավատես եմ Ղրղզստանի երկարաժամկետ տնտեսական հեռանկարների առնչությամբ», հայտարարեց Համաշխարհային բանկի ավագ խորհրդական Հանս Յուրգեն Գրոսը: Սակայն այժմ այդ երկիրը «տնտեսական վթարի դժվարությունների» է բախվում գլխավորապես այն պատճառով, որ նա «փաստորեն լրիվ կախման մեջ էր Մոսկվայի բյուջետանից Խորհրդային Միության գոյության ժամանակներում», ասաց նա: Ղրղզստանի կառավարությունը, ընդգծեց փորձագետը, «հաստատապես կողմնակից է շուկայական բարեփոխումներին եւ ժողովրդավարությանը, սակայն այստեղ բազմաթիվ սխալներ են թույլ տրվել շտապողական առաջընթացի փորձեր կատարելիս»:

Նախ եւ առաջ, նշեց Գրոսը, շուկայական տնտեսության խթանման նպատակով ընդունվող օրենքները հակասում են իրար, թեեւ Ղրղզստանի կառավարությունն իր նպատակն է համարում հնարավորինս շուտ վերջ դնել Մոսկվայի բյուջետանի հետեւանքներին: Այդուհանդերձ, նրա խոսքերով, համաշխարհային բանկը «եռանդագին օգնում է Ղրղզստանին եւ հիանալի հարաբերություններ է հաստատել հանրապետության կառավարության հետ»: Բանկն առաջին հերթին օժանդակում է սեփականաշնորհմանը եւ մասնավոր հատվածի զարգացման ֆինանսական կառուցվածքային բարեփոխումների անցկացմանը, հատկապես բանկային համակարգում: Ղրղզստանի կառավարությունը ճիշտ ճանապարհի վրա է, եւ մենք հույս ունենք վերջին հաշվով ստեղծել օտարերկրյա երկարատեւ ներդրումներին նպաստող մթնոլորտ, վերջում ասաց մասնագետը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Պերմ

Ծաղրածուները մահափո՞րձ են կատարում

Վերջերս Ռուսաստանի երիտասարդության միության Պերմի կազմակերպությունը հանդիպում կազմակերպեց քաղաքում բնակվող կրկեսի վետերանների հետ: Հանդիպմանը նախկին ակրոբատ Վ. Պուգաչովը պատմեց չափազանց հետաքրքրական դեպք: Մի անգամ Մոսկվայում ելույթից առաջ հանկարծակի հայտնված ամուր-կազմվածքով երիտասարդները կալանեցին նրան եւ գործընկերոջը: Ինչպես պարզվեց, այդ երիտասարդները Լեոնիդ Բրեժնեւի պահակախմբից էին: Բանն այն էր, որ Պուգաչովը եւ իր գործընկերը ելույթի ժամանակ պետք է օգտագործեին երկու հրացան եւ ատրճանակ, իհարկե ոչ մարտական: Իսկ քանի որ այդ օրը գլխավոր քարտուղարը կրկես էր եկել, նրա թիկնապահները ցուցաբերեցին իրենց զգոնությունը եւ կանխեցին «մահափորձը»: Միայն կրկեսի աշխատակիցների հավաստիացումներից հետո, թե հայտնաբերված զենքը ոչ ավելի քան բեմի իրեր են, ծաղրածուներին ազատ արձակեցին:

Սնարք

digitised by A.R.A.R.@

ՋՐԱՄԲԱՐՆԵՐ. ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ Է ՊԵՏԱԿԱՆ ԼԱՅՆ ՀՈԳԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Օրերս ՀՀ Գերագույն խորհուրդը քննարկեց 1993 թ. ՀՀ սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագիրը: Քննարկման ժամանակ հանրապետության գործող ջրամբարների անմխիթար վիճակի վրա իր ելույթում ներկաների ուշադրությունը հրավիրեց ՀՀ ԳԽ բնության պահպանության և բնական պաշարների հարցերի հանձնաժողովի քարտուղար, ՀՌԱԿ պատգամավորական խմբակցության անդամ ԳՈՒՐԳԵՆ ՀԱԿՈԲՅԱՆԸ: Ստորև նրա տեսակետները:

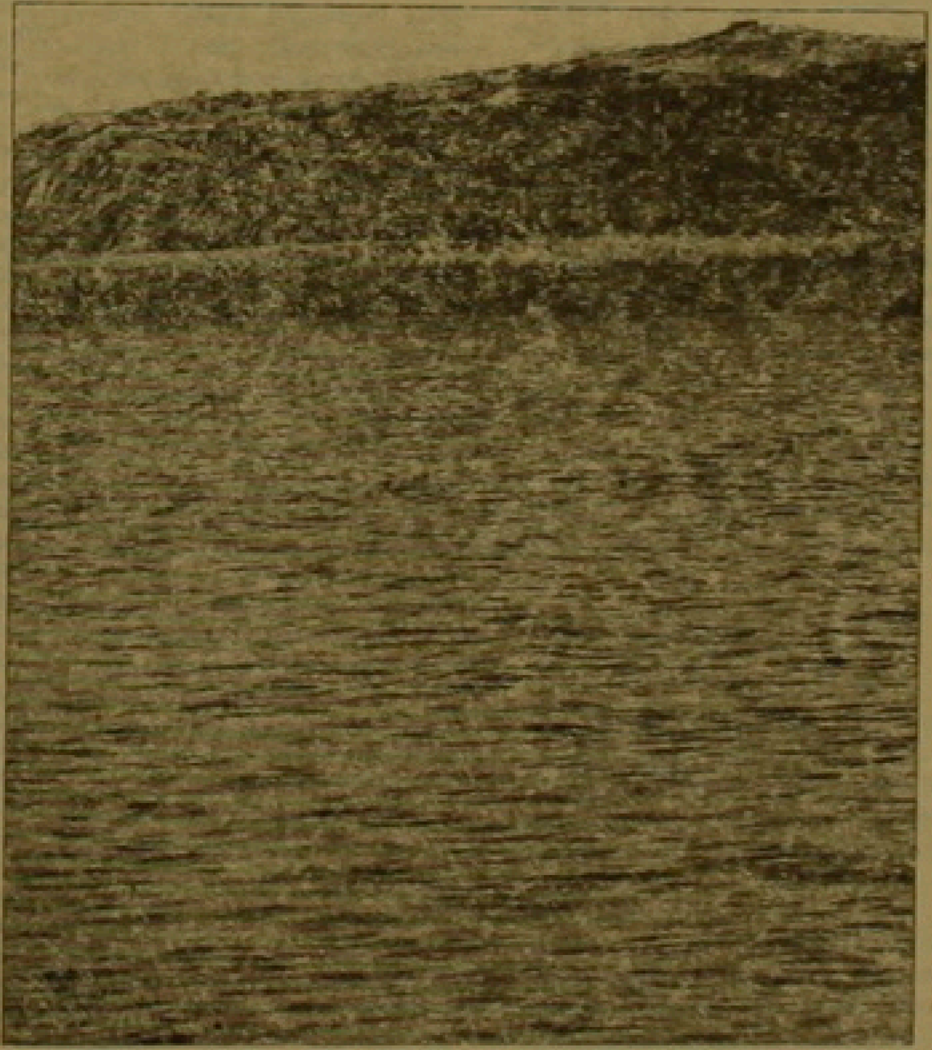

Ջրային պաշարների ժամանակակից ղեկավարումը հիմնված է գետային հոսքի կարգավորման, նրա տարածքային բաշխման և ստորգետնյա ջրերի օգտագործման ընդլայնման վրա, ընդ որում առաջինը այդ խնդրում գտնվում է առաջատար տեղում:

Գետային հոսքի կարգավորման անհրաժեշտությունը ջրամբարների միջոցով պայմանավորված է մի շարք հանգամանքներով, որոնք իրենց վառ արտացոլումն են գտել Հայաստանի սակավաջուր և սակավաջուր պայմաններում: Այսպես, հանրապետության գետերի հոսքի 2/3-ը հիմնականում բաժին է ընկնում գարնան վարարումների 2-3 ամսին: Որոշ գետերում գարնանային հոսքը հարյուր և ավելի անգամ գերազանցում է իր նվազագույնին: Նման փոփոխական հոսքի պայմաններում հնարավոր չէ զարգացնել ոչ հիդրոէներգետիկան, ոչ ոռոգումը, ոչ ջրամատակարարումը և ոչ էլ արդյունաբերության որևէ ջրատար ճյուղ:

Ներկայումս հանրապետությունում գործող 84 ջրամբարներից 77-ը օգտագործվում են ոռոգման նպատակով և գտնվում են գյուղատնտեսության հաշվեկշռում: Նրանցից կարևորագույններն են 17-ը 922 մլն խմ ընդհանուր ծավալով, որը կազմում է ոռոգման նպատակով օգտագործվող ջրամբարների ընդհանուր ծավալի 96 տոկոսը:

Տնտեսության յուրաքանչյուր ճյուղ առաջադրում է ներկայացվող ջրի քանակի, տրման ռեժիմի և ջրի որակի պահանջներ: Առաջին երկու խնդիրները հաջող լուծվում են սեզոնային և բազմամյա կարգավորման ջրամբարների ստեղծման միջոցով, ընդ որում չնայած նրա շինարարության վրա ծախսված մեծ գումարներին, այն տասից հարյուր անգամ էժան է, քան խնդրի լուծման որևէ այլ ուղի:

Տնտեսության զարգացման հեռանկարային ծրագրերի համաձայն, 2010 թվին հանրապետությունում ջրի պահանջը կլինի այնքան, որքան ծավալ է կազմում նրա ողջ գետային հոսքը, այսինքն առանց գետային հոսքի լրիվ կարգավորման հնարավոր չէ տնտեսության հետագա զարգացումը: Պետք է հաշվի առնել նաև, որ ջուրն այն փոխարինանակ «հումքային արգասիքներից» մեկն է, որն անդրկովկասյան շրջանում ունի առաջնային նշանակություն: Հայաստանը, լինելով շրջանի ամենասակավաջուր հանրապետությունը, միևնույն ժամանակ տարբերվում է մյուսներից նրանով, որ ամբողջ գետային հոսքն առաջանում է իր տարածության վրա: Ցավոք, այսօր գետային հոսքի միայն 48 տոկոսն է օգտագործվում հանրապետության տարածքում, մնացածն առանց օգտագործելու անցնում է դեպի հարևան պետությունները: Բավական է նշել, որ Սևանից էներգետիկական բացթողումների հաշվին զգալի աճել է Արաքսի հիդրոհանգույցի էլեկտրաէներգիայի արտադրությունը Նախիջևանի հանրապետությունում: Այս տեսակետից [illegible] ղեկավարումը շրջանում հանդես է գալիս որպես հզոր քաղաքական լծակ, իսկ հանրապետությունում ջրամբարների ցանցի շինարարության անհրաժեշտությունը դառնում է ոչ միայն տնտեսական, այլև ռազմավարական կարևոր խնդիր:

Ջրամբարների շինարարությունը և շահագործումը սովորաբար առաջ են բերում զգալի փոփոխություններ բնության և գետային հովտի ու ափամերձ տարածքների տնտեսության մեջ: Սակայն անհրաժեշտ է նշել, որ շրջակա միջավայրում զգալի փոփոխություններ են առաջացնում առավելապես խոշոր և որոշ միջին ջրամբարները: Հայաստանում գործող ջրամբարների ազդեցությունը շրջակա միջավայրի վրա մեծ չէ, իսկ առանձին դեպքերում այն ունի «դրական» ազդեցություն: Սակայն հատուկ քննարկման է արժանի ջրամբարների կառուցվածքների հուսալիության ապահովման հարցը: Ժամանակակից հիդրոտեխնիկական կառուցվածքների բազմամյա անվթար աշխատանքն ունի բացառիկ կարևոր նշանակություն, քանի որ ջրամբարաշինության համաշխարհային փորձում կան ոչ քիչ օրինակներ, երբ կառույցների ոչ հուսալի աշխատանքը պատճառ է դարձել ոչ միայն նյութական մեծ վնասի, այլև մեծաքանակ մարդկային զոհերի: Իտալիայում Վայոնտի ջրամբարի պատվարի փլուզման հետևանքով զոհվել է 3000 մարդ, իսկ Ամերիկայում Տետոնի պատվարի փլուզման վնասը կազմել է 500 մլն. դոլար:

Պատվարների հուսալիության խնդիրը խիստ բնակեցված Հայաստանի համար չափազանց արդիական է, որ յուրաքանչյուր պատվար որոշակի վտանգ է պարունակում ջրամբարից ներքև տեղադրված բնակավայրերի համար: Հենց սա է պատճառը, որ մեզ պետք է խիստ անհանգստացնի այն հանգամանքը, որ այսօր մեր հանրապետության մի շարք խոշոր ջրամբարների հիդրոհանգույցներ գտնվում են նախավթարային վիճակում (Կառնուտի, Մանթաշի, Տաշուի, Հախումի, Սառնաղբյուրի), իսկ մնացած շատերում տեղ են գտել բավականին լուրջ շեղումներ շահագործման տեխնիկական նորմերից: Այսպես, օրինակ, վերջին ստուգումները, որոնք անց են կացվել 1992 թ., ի հայտ բերեցին նրանց տեխնիկական վիճակի բազմաթիվ խախտումներ, որոնք մի շարք կառուցվածքներում կրում են այնքան լուրջ բնույթ, որ կարող են հանգեցնել նրանց փլուզմանը: Ստուգումների արդյունքներով գործող ջրամբարներն ըստ իրենց տեխնիկական վիճակի դասակարգվել են հետևյալ ձևով.

1) հիդրոհանգույցներ, որոնցում առկա խախտումները կրում են այնքան լուրջ բնույթ, որ հետագա շահագործումն այդ վիճակով կարող է բերել հանգույցի հիմնական կառուցվածքների փլուզմանը (Հախումի, Տաշուի, Սառնաղբյուրի, Կառնուտի, Մանթաշի ջրամբարներ),

2) հիդրոհանգույցներ, որոնցում առկա թերությունները չեն սպառնում կառուցվածքների անմիջական փլուզմամբ, սակայն հետագա շահագործումն այդ պայմաններում կարող է բերել այնպիսի խախտումների, որոնց վերացումը կապված կլինի մեծ ֆինանսական և նյութական ծախսերի հետ (Ապարանի, Ջողազի, Թավուշի, Վարդաքարի, Այգեձորի, Արփիլճի և այլն),

3) հիդրոհանգույցներ, որոնցում չնայած մի շարք թերությունների, նրանց վերականգնումը հնարավոր է կատարել ջրամբարի շահագործման ընթացքում:

Եղած շատ խախտումների պատճառները գտնվում են նախագծման և շինարարության փուլում: Օրինակ, գործող ջրամբարներից շատերում ընդունված են ջրատարների ոչ ճիշտ կոնստրուկտիվ լուծումներ, որոնք արագացրել են շահագործման պայմանները և պարունակում են վթարի իրական վտանգ: Բոլոր գործող ջրամբարներից միայն Սպանդարյանի ջրամբարն ունի ծայրահեղ պայմաններում ջրամբարի արագ դատարկումն ապահովող կառուցվածք:

Շատ պատվարների շինարարության ժամանակ (Հախումի, Սովետաշենի) թույլ են տրվել շեղումներ նախագծից, որոնք ջրամբարի առաջին իսկ լցման ժամանակ առաջացրել են բավականին լուրջ խախտումներ:

Հատուկ կարևոր նշանակություն ունի կառուցվածքների համալրումը այնպիսի սարքավորումներով, որոնք թույլ կտան վերահսկել նրանց վիճակը շինարարության ընթացքում և հետագա շահագործման ժամանակ: Չափման համակարգերով կառուցվածքների համալրման անհրաժեշտության մասին խոսում է թեկուզ այն փաստը, որ մի շարք արտասահմանյան մասնագետների վթարների պատճառների հետազոտության տվյալներով, խոշոր վթարների մոտ 95 տոկոսից կարելի էր խուսափել կառուցվածքների վրա հատուկ կատարված հետազոտությունների դեպքում: Այս առումով այսօր հարկ է հիշատակել մեր հանրապետությունում տեղի ունեցած մի դեպք, երբ ծակոտիների ճնշման դիտարկումների բացակայության պատճառով քանդվեց Մարմարիկի ջրամբարի պատվարը դեռ շինարարության ընթացքում: Այսօր էլ հանրապետությունում չափազանց ցածր մակարդակով են կատարվում կառուցվածքները վերահսկիչ-չափիչ սարքավորումներով համալրելու նախագծերը, շինարարության ընթացքում կոպտորեն խախտվում են նրանց տեղադրման նորմերը, չեն տարվում նորմալ հետազոտություններ շահագործման ընթացքում: Փաստորեն հանրապետությունում գործող ջրամբարներից միայն Ախուրյանի ջրամբարի պատվարն է համալրված չափման անհրաժեշտ համակարգով:

Վերը նշված թերությունների հիմնական պատճառն այն է, որ նախագծման, շինարարության և շահագործման ամբողջական ընթացքը կոպիտ վարչարարությամբ բաժանված է առանձին անկախ փուլերի: Հանրապետության [illegible] մեջ օբյեկտի պատվիրատուն հանդիսանում է առանձին կազմակերպություն, որը կապված չէ նրա հետագա շահագործման հետ: Նման պայմաններում բնականաբար առաջ են մղվում ոչ թե հուսալի շահագործումն ապահովող հարցերը, այլ կատարման ծավալներն ու ժամկետները, ինչը վերջում բերում է օբյեկտի մի շարք թերություններով և տեխնիկական սխալ լուծումներով շահագործման հանձնելուն: Թույլ տրված անսարքությունները ստիպված են լինում վերացնել արդեն շահագործման բարդ պայմաններում, և բնականաբար այդ դեպքում զգացվում է շահագործման ծախսերի տարեկան հատկացման [illegible]:

Վերահսկող-չափող միջոցների բացակայությունը հանգեցնում է նրան, որ շեղումները կառուցվածքների աշխատանքում հայտնաբերվում են միայն այն ժամանակ, երբ դառնում են արտաքուստ տեսանելի: Այդ ժամանակ արդեն նրանց վերացումը բարդանում է թե տեխնիկական, թե նյութական և թե ֆինանսական տեսակետից, որն իր հերթին պատճառ է դառնում կառույցների պահպանության համար հատկացված գումարների անբավարար լինելուն: Ի լրացումն դրա, 1988 թվի Սպիտակի երկրաշարժը, ապա հաջորդող տնտեսական ճգնաժամը բերեցին ջրամբարների շահագործումը հսկվող միջոցների կտրուկ կրճատմանը: Այդ հարցում վերջին «հարվածը» եղավ ջրամբարների ֆինանսավորումը տնտհաշվարկի փոխադրելը, այն դեպքում, երբ ողջ աշխարհում ջրամբարների շինարարությունը և շահագործումը, որպես կանոն, կատարվում է պետական միջոցներով: Վերջինս հանգեցրեց նրան, որ ջրամբարների պահպանության աշխատանքների ֆինանսավորումը գործնականում ամբողջովին ընդհատվեց:

Բնականաբար, այստեղ որոշողը հանրապետությունում ստեղծված ծանր տնտեսական վիճակն է, սակայն պետք է հստակորեն ընդունել այն փաստը, որ երբ տնտեսական դժվարությունների հետևանքով կարելի է դադարեցնել նոր ջրամբարների շինարարությունը, ապա գործող ջրամբարների պահպանության նվազագույն տնտեսումն անգամ ոչ միայն անթույլատրելի է, այլև հանցավոր:

Հանրապետության կառավարությունը, գիտակցելով հարցի կարևորությունը, տարեսկզբին որոշակի միջոցներ է ձեռնարկել ջրամբարների շահագործման պայմանների բարելավման ուղղությամբ: Այսպես, 1993 թ. փետրվարի 10-ին ընդունվել է «Հանրապետության ջրամբարների տեխնիկական վիճակը բարելավելու և նրանց պահպանությունը կազմակերպելու մասին» թիվ 32 որոշումը, ձևավորման փուլում է գտնվում «Ջրամբարներ» հատուկ նշանակության պետական ձեռնարկությունը, որի տնօրինությանն են հանձնվում հանրապետության խոշոր միջտնտեսային ջրամբարները: Սակայն նախատեսված քայլերը բավարար չեն, ինչի մասին վկայում է այն փաստը, որ վերոհիշյալ որոշմամբ հատկացված չնչին ֆինանսավորումը (150 մլն ռուբլի) դեռևս բացված չէ, էլ չենք ասում ջրամբարների շահագործման համար հատկացվող և անհրաժեշտ միջոցների միջև առկա ճեղքվածքը:

Ներկայումս շահագործման համար անհրաժեշտ գումարների բացակայության պատճառով ամբողջովին սառեցվել են բոլոր հիդրոհանգույցների ոռոգման շրջանի նախապատրաստական աշխատանքները: Ջրամբարները շահագործող հիմնական անձնակազմին 1992 թ. նոյեմբերից տրված է առանց աշխատավարձի արձակուրդ: Մի շարք ջրամբարներում անջատված է էլեկտրասնուցումը վարձերը չմուծելու պատճառով, լրիվ բացակայում է կապը օբյեկտների հետ, որն անթույլատրելի է հեղեղների անցման ժամանակաշրջանում: Հանրապետության կարևորագույն ջրամբարներում փաստորեն վիճակը դարձել է անկառավարելի:

Այսպիսով, չնայած ջրամբարների շահագործման աշխատանքներում ստեղծված տագնապալի վիճակին, երբ արդեն ամենուրեք սկսել է գետերի հորդացումն ու ջրի կուտակումը ջրամբարներում և պահանջվում է հիդրոհանգույցներում արագ տեմպերով կատարել շահագործման աշխատանքները, անհանգստացնելի կերպով ձգձգվում է այդ աշխատանքների ֆինանսավորումն ու նյութատեխնիկական միջոցների հատկացումը:

Գործող ջրամբարների պահպանման հարցերում առաջացած լուրջ վիճակն անհրաժեշտ է համարել արտակարգ և կատարել այնպիսի միջոցառումներ, որոնք թույլ կտան ապահովել տեխնիկական շահագործման նորմալ պայմաններ: Անհրաժեշտ է անհապաղ սկսել այն ջրամբարների հիդրոհանգույցների նախագծերի մշակումը և վերակառուցումը, որոնք գնահատվում են որպես վթարային: Նշված աշխատանքները պետք է առաջնահերթ ապահովվեն ֆինանսավորմամբ և նյութական ռեսուրսներով: Նորաստեղծ «Ջրամբարներ» հատուկ նշանակության պետական ձեռնարկությանը առաջիկայում անհրաժեշտ է հանձնել ոչ միայն միջտնտեսային, այլև հանրապետության բոլոր կարևոր ջրամբարների շահագործումը, անկախ նրանց գերատեսչական պատկանելությունից: Նպատակահարմար է, որպեսզի վերջինս լինի նաև նոր նախագծվող և կառուցվող ջրամբարների պատվիրատուն:

Երբ գործող ջրամբարների շահագործման ծախսերը կարելի է կատարել ջրամբարներում կուտակված ջրի վաճառքից ստացված գումարների հաշվին, ապա նրանց վերանորոգումն ու վերակառուցումը պետք է կատարել բյուջեի միջոցով, համաձայն հատուկ կազմված և հաստատված ծրագրերի:

Անհրաժեշտ է գործող ջրամբարների հիդրոհանգույցները շտապ համալրել չափման համակարգերով և համաձայն գործող տեխնիկական նորմերի, սկսել նրանց վիճակի ուսումնասիրությունը:

Անհրաժեշտ է լայնորեն տարածել այդ հարցում արտասահմանյան երկրների փորձը, մինչև իսկ արտասահմանից ձեռք բերել անհրաժեշտ սարքավորումներ: Ջրամբարների հիդրոհանգույցների վիճակի դիտարկման ու նրանց անհրաժեշտ չափիչ-հսկիչ սարքավորումներով համալրելու նպատակով կազմել հատուկ ծրագիր և նրա իրագործումը սկսել 1993 թ.: Հաշվի առնելով Հայաստանում ջրամբարաշինության տնտեսական և ռազմավարական կարևորությունը, անհրաժեշտ է մշակել նրա զարգացման հեռանկարային ծրագիր, որտեղ պետք է տեղ գտնեն ոչ միայն տնտեսական, այլև տվյալ հարցի սոցիալական, բնապահպանական, և որ ամենակարևորն է՝ ռազմավարական կողմերը:

ԳՈՒՐԳԵՆ ՀԱԿՈԲՅԱՆ
Տնտեսագիտության թեկնածու

digitised by A.R.A.R.@

Ռուսաստան

ՌԱԶՄԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐՆ ԸՆԿՐԿՈՒՄ Է

Դեռեւս 1993 թ. սկզբին Ռուսաստանի արտգործնախարար Անդրեյ Կոզիրեւի հայտարարությունը, թե «Ռուսաստանը ոչ մի դեպքում զենքի համաշխարհային շուկաներում չի զիջի դիրքերը», տարակույս հարուցեց լավատեղյակ շրջաններում: Կոզիրեւի խոսքերի անհերքելիությունն ակնհայտ դարձավ հատկապես Ռուսաստանի պաշտպանական արդյունաբերության կոմիտեի նախագահի տեղակալ Գենադի Յանպոլսկու հայտարարած տվյալների հրապարակումից հետո: Փաստորեն 1993 թվականի համար պաշտպանական արդյունաբերության գործարաններն ստացել են ընդամենը 2 միլիարդ դոլլարի արտահանման պատվեր: Համեմատության համար նշենք, որ 1992 թվականին այս թիվը կազմել է 4 միլիարդ դոլլար, որն էլ նախորդ տարիների համեմատությամբ է չնչին:

1989-1992 թթ. զենքի համաշխարհային առեւտրում Ռուսաստանի բաժինը 38 տոկոսից նվազել է մինչեւ 17 տոկոս (միեւնույն ժամանակահատվածում ԱՄՆ-ի այդ ցուցանիշը 30-ից հասել է 58 տոկոսի): Ռուսաստանի պաշտպանական արդյունաբերության կոմիտեի նախագահ Վիկտոր Գլուխիխի խոսքերով, «այսօր խոսել այն մասին, թե Ռուսաստանը չի պատրաստվում զիջել դիրքերը զենքի շուկաներում, առնվազն պարզամիտ է»: Ինչպես հայտնում է մոսկովյան «Վեկ» շաբաթաթերթը, նույնիսկ այդ 2 միլիարդ դոլլարն էլ Ռուսաստանը արժույթով չի ստանա: Շատ երկրներ (Ֆիլիպիններ, Ինդոնեզիա եւ այլն), որոնք պարտք են Ռուսաստանից զենքի գնման, կվճարեն ցիտրուսներով եւ այլ բնամթերքով:

Այս երկրաչափական դեգրեսիան, իհարկե, ունի իր «օբյեկտիվ» պատճառաբանությունների երկար շարքը: Ժամանակ առ ժամանակ Ռուսաստանի պաշտոնյաների այս կապակցությամբ հնչող պատճառաբանություններն այս կամ այն կերպ առնչվում են կամ Պարսից ծոցի ճգնաժամին, կամ Արեւելյան Եվրոպայում ընթացող տեղաշարժերին: Զենքի ավանդական այնպիսի շուկաների կորուստը, ինչպիսիք են Իրաքն ու Արեւելյան Եվրոպայի երկրները, Ռուսաստանի ռազմարդյունաբերական համալիրին կանգնեցրին արժութային ներարկումների կտրուկ նվազման փաստի առջեւ:

Իսկ նոր շուկաներում հաստատվելը քաղաքական մի շարք բարդությունների հետ է կապված: Օրինակ, 1992 թվականի սկզբից առ այսօր ձգձգվում է ռուսական երկու սուզանավերի վաճառքը Իրանին: Զարմանալի չի լինի, երբ Իրանը շուտով հրաժարվի Լատվիայի նավահանգիստներից մեկում «ժանգոտող» այդ սուզանավերից, երբ, իհարկե, գտնի ուրիշ սուզանավ վաճառողի, թեկուզեւ քիչ ավելի թանկ գնով: Նման օրինակները քիչ չեն: Իսկ երբ Ռուսաստանին հաջողվի այս կապակցությամբ ՄԱԿ-ի համապատասխան բանաձեւերը շրջանցելու ելք գտնել, չի բացառվում «նոր բանաձեւի» ի հայտ գալը: Միամիտ կլինեք կարծել, թե վերահիշյալ գործարքի դեմ հանդես եկող ԱՄՆ-ը «սարսափում» է հին մակնիշի այս երկու սուզանավերով Իրանի խիստ հզորացումից:

Եթե ռազմարդյունաբերական համալիրին վնաս հասցնելու, քայքայելու մրցույթ լիներ, անտարակույս, գլխավոր մրցանակը կտրվեր Ռուսաստանի նախկին վարչապետ Եգոր Գայդարին: Վերջինիս հրամանով 1992 թվականի սկզբին ռազմարդյունաբերական համալիրի գործարաններին տրված պետական պատվերը միանգամից կրճատվեց ավելի քան երկու անգամ, 62 տոկոսով: Սա արվեց ոչ թե ինքնանպատակ, այլ պետության ողջերգ ապառազմականացման (կոնվերսիայի) նշանաբանի ներքո: Հարյուրավոր նախկին գերհզոր գործարաններ հաշված օրերի ընթացքում հայտնվեցին ընկեցիկի վիճակում: Գործարանների տնօրենների նպատակը դարձավ մի կերպ բարեփոխումներին դիմակայելը, դրանց դեմ պայքարելը: Ռազմական պատվերների բացակայությունը կարճ ժամանակահատվածում մի շարք գործարանների ստիպեց պարզապես քաղաքացիական արտադրանքի անցնել: Միայն 1992 թվականի ընթացքում համալիրի 74 համեմատաբար խոշոր գործարաններ վերածվեցին արտասահմանյան կիսասնանկ, ցածրորակ եւ երկրորդական արտադրանք տվող ֆիրմաների գավառական մասնաճյուղերի: Այս երեւույթը խրախուսման արժանացավ վերեւներում: Որպես ապառազմականացման կատարելատիպ, օրինակ մյուս գործարանների համար, նշվում է Վլադիմիրի մարզի Բալակիրեւո ավանի մեխանիկական գործարանը, որը նախկինում արտադրում էր իր տեխնիկական տվյալներով աշխարհում համարժեքը չունեցող հրանոթային համակարգեր: Շուտով գործարանը ամերիկյան «Քեյս» ֆիրմայի հետ համատեղ կսկսի արտադրել փոքրիկ տրակտորներ: Ապառազմականացման հարցերով Ռուսաստանի նախագահի խորհրդական Միխայիլ Մալեյը «Իզվեստիա» թերթին վերջերս տված հարցազրույցում նորից օրինակ է բերել այս գործարանն ու նշել, որ «այդպիսի տրակտորներ մեր ֆերմերային տնտեսություններին շատ են պետք»:

Այժմ, թվում է, ռազմարդյունաբերական համալիրն սկսում է թեւակոխել հոգեվարքի վերջին սնանկացման փուլը: Այսինքն, եթե «Ուրալմաշի» նման հսկան է վերածվում բաժնետիրական ընկերության (այն էլ 180319 հազար ռուբլի ծիծաղելի սահմանադրական հիմնադրամով), ապա զարմանալի չի լինի, երբ հանկարծ Արզամաս-16-ը դառնա միջուկային շարժիչով լվացքի մեքենաներ արտադրող սահմանափակ պատասխանատվությամբ համատեղ ձեռնարկություն: Չէ՞ որ լվացքի մեքենաներ Ռուսաստանի ֆերմերների կանանց շատ են պետք...

ԳԵՎՈՐԳ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

Լուրերի Հոսք

Ռուբլու գոտու հեռանկարներն անմխիթարական են

Ռոյթըր գործակալությունը հաղորդում է. «Ռուբլու գոտին իր գոյությունը կդադարեցնի 1994 թ. հետո: Դրա անհետացումը կդառնա նախկին խորհրդային հանրապետությունների ֆինանսական քաղաքականության հետեւանքը, որոնք ակտիվացնում են ջանքերն իրենց մոտ խորհրդային հիվանդ տարադրամի շրջանառությունը դադարեցնելու համար: Այս հետեւության են հանգել Միջազգային վալյուտային հիմնադրամի փորձագետները: ՄՎՀ-ի անկախ պետությունների իրավիճակի վերլուծության բաժնի տնօրեն Ջ. Օդլինգը Վաշինգտոնում կայացած մամուլի ասուլիսում հայտարարեց. «Ռուբլին չկայունացվեց եւ մոտ ապագայում դրա կայունության հեռանկարները ճնշող են: Չիրականացան նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների վալյուտային քաղաքականության համաձայնեցման հույսերը: Ուստիեւ այժմ անկախ շատ հանրապետությունների համար բնավ հրապուրիչ չէ ռուբլու գոտում մնալը»:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Ոչ ոք չի ուզում արյունահեղ միջամտություն

Նախկին Հարավսլավիայի խնդրի խաղաղ կարգավորման խորհրդաժողովի համանախագահ Դ. Օուենը CBS հեռուստաընկերությանը տված հարցազրույցում հայտարարեց, որ ինքը Միացյալ Նահանգների նախագահ Բ. Քլինթոնին խորհուրդ չէր տա Բոսնիայում ու Հերցեգովինայում օդային հարվածներ հասցնել սերբերի դիրքերին, կամ վերացնել բոսնիացի մահմեդականների զինամատակարարման վրա հաստատված արգելքը: Օուենի խոսքերով, Քլինթոնի համար շատ օգտակար կարող էր լինել, եթե նա բոսնիացի սերբերի վրա հնարավոր առավելագույն ճնշումը գործադրեր Վենս-Օուենի խաղաղության ծրագրի ստորագրման նպատակով: «Ես գտնում եմ, որ մենք պետք է շարունակենք հաշտության բանակցությունները», նշեց Օուենը: Խաղաղության ծրագիրն արդեն զգալի աջակցություն է ստացել: Մեծ Բրիտանիան անհրաժեշտ է համարում նվազագույնի հասցնել այն վտանգը, որին կարող են ենթարկվել Բոսնիայում ու Հերցեգովինայում գտնվող ՄԱԿ-ի զորքերը, այդ թվում նաեւ բրիտանական զորաբաժինը: Այդ մասին հայտարարեց Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Ջ. Մեյջըրը: Մեր խնդիրն է կանխել մահմեդականների բնակավայրերի վրա բոսնիացի սերբերի հետագա գրոհները, ինչպես նաեւ հակամարտ կողմերի վրա ճնշում գործադրել, որպեսզի նրանք ընդունեն խաղաղ կարգավորման ծրագիրը, ասաց նա:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Օրենք Ռուսաստանի հարկային ոստիկանության մասին

Ռուսաստանում ստեղծվում է պետական հարկային ծառայության հարկային ոստիկանություն: Երկրորդ ընթերցմամբ խորհրդարանի ընդունած համապատասխան օրենքը սահմանում է այդ ոստիկանության իրավական հիմքերը, կազմակերպման ու գործունեության սկզբունքները, համակարգն ու կառուցվածքը, ինչպես նաեւ լիազորությունները: Այն հանդիսանում է պետության տնտեսական անվտանգության ապահովման ուժերի բաղկացուցիչ մասը: Հարկային ոստիկանության խնդիրն է հարկային եւ մյուս տնտեսական հանցագործությունների եւ իրավախախտումների, ինչպես նաեւ հարկային մարմինների կաշառակերության բացահայտումը, կանխումն ու կասեցումը: Դրա գործունեության ընդհանուր ղեկավարումն իրականացնում է Ռուսաստանի պետական հարկային ծառայության ղեկավարը: Հարկային ոստիկանության վարչության տնօրենին, որը նախարարի առաջին տեղակալի աստիճան ունի, պաշտոնում նշանակում եւ ազատում է նախագահը Ռուսաստանի Գերագույն խորհրդի համաձայնությամբ:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Խճանկար

21-րդ դարի շեմ. Խորհրդավորի նոր հայտնությունը

Լյուդմիլան կենակցե՞լ է սատանայի հետ

Խիստ տարօրինակ դեպք է պատահել մոսկվացի Լյուդմիլայի հետ: Ինչպես ՌԻԱ-ի թղթակցին հայտնեց Ռուսաստանի բնապահպանության եւ կենսաէներգաինֆորմացիոն երեւույթների կոմիտեին առընթեր պոլտերգեյստի (գերբնական երեւույթների) հետազոտման հանձնաժողովի նախագահ Վալենտին Ֆոմենկոն, իրեն դիմել է մոսկվացի Լյուդմիլայի ամուսինը, աղաչելով օգնել իր կնոջը, որի մեջ սատանա է մտել: Լյուդմիլան համոզված է, թե մի անգամ գիշերը, երբ ինքը կիսաքուն վիճակում էր, ինչ-որ էակ իր հետ սեռական կապի մեջ է մտել: Դրանից հետո նա ինքը սկսել է մեծատես ձայն լսել, որի տերը պահանջում էր այնպիսի բաներ, որին ինքը կդասակարգի սատանուհու պես: Լյուդմիլայի խոսքերով, հեռազգայական զույգերի ժամանակ ձայնը եղել է «տղայի, բայց հաստատակամ», իրեն ոչ մի րոպե հանգիստ չի թողել, թույլ չի տվել քնել, ստիպել է երգել: Հիշարժան գիշերվանից երեք օր անց Լյուդմիլան ծննդկանի ցավեր է ունեցել: Իր խոսքերով, «եկվորը» իրենից վերցրել է ծնված երեխային: Որոշ ժամանակ անց ձայնն անհետացել է նույնքան անսպասելիորեն, որքան հայտնվել էր:

«Լյուդմիլան ամուսնու հետ ինձ մոտ էր: Նրանք միանգամայն նորմալ մարդիկ են», ասաց Ֆոմենկոն:

Նրա խոսքերով, այս դեպքը դասվում է բավականին տարածված սեքս-պոլտերգեյստի երեւույթների թվին: Ամենից հաճախ կանայք տեսիլքներ են ունենում, թե ինչպես իրենց հետ բռնությամբ սեռական կապի մեջ է մտնում մի վիթխարի, բրդոտ էակ, որը նման է «ձնեմարդու», ըստ որում, շատերը խոստովանում են, որ դրանից աննախադեպ հաճույք են ստացել: Մասնագետները այդ էակին տվել են «Գոշա» ընդհանուր անունը: Ֆոմենկոյի խոսքերով, այդ երեւույթները հայտնի են վաղնջական ժամանակներից: Միջին դարերում կանանց հետ կենակցող սատանային անվանում էին Ինկուբ:

Երազը իրողություն էր

Խաբարովսկի մարզի զորամասերից մեկում ծառայող կրտսեր սերժանտ Վալերի Ֆյոդորովն անհետ կորավ: Որոնումն արդյունք չտվեց: Որոշեցին, որ Ֆյոդորովը դասալիք է դարձել:

10 օր անց զինվորական դատախազությանը դիմեց Վալերիի քույրը: Նրա խոսքերով, ինքը Տոլյատիից Հեռավոր Արեւելք է մեկնել, վստահ լինելով, որ եղբորն սպանել են: «Ես երազ տեսա, թե ինչպես երկու սպաներ եղբորս մեկուսի վայր տարան, թիկունքից ծոծրակին հարվածեցին մուրճի նման ինչ-որ ծանր առարկայով: Այնուհետեւ եկավ երրորդը, դիակը տարավ եւ թաղեց հողի մեջ», պատմեց կինը: Երկար տատանումներից հետո նրան թույլատրեցին մասնակցել հետաքննությանը: Զինվորների վաշտը երեք անգամ առաջարկված կերպով «սանրեց» Վալերիի քրոջ նշած տարածության ենթադրյալ շրջանները: Հանկարծ կնոջ պարզած աջ ձեռքը ցնցվեց, ասես էլեկտրական հոսանքից: «Փնտրեցեք այս ուղղությամբ», ասաց նա: Բայց զինվորները մեկ անգամ եւս ստուգելով տեղանքը, կրկին ոչինչ չգտան: «Ես այստեղից չեմ հեռանա, նա այստեղ է», պնդում էր քույրը: Դիակը հայտնաբերեցին հողից դուրս մնացած պոլիէթիլենե պայուսակի պատառիկի շնորհիվ: Հանցագործներին գտան: Նրանք երեքն էին, երկուսն սպանել էին կրտսեր սերժանտին, հարվածելով մուրճի նմանվող մեծ հեղյուսով, իսկ երրորդը թաղել էր դիակը:

Հեռավոր Արեւելքի իրավապահ մարմինների պատմության մեջ առաջին անգամ օգտագործվեց էքստրասենս-տեղորոշիչ, որը սպանվածի քույրն էր: Մասնագետների վկայության համաձայն, կենսատեղորոշման ունակություն ունի գրեթե յուրաքանչյուր առողջ մարդ: Սակայն Ռուսաստանում մինչ օրս այդ բնագավառում համակարգված հետազոտություններ չեն կատարվում, նշում է այդ դեպքը նկարագրած Խաբարովսկի «Գիդրոտեզա» թերթը:

«Պետրոզավոդսկի երեւույթը» արբանյակի արձակման հետեւանք չէր

Մայիսի 15-ին Ֆինլանդիայի Օուլու քաղաքում բացվող միջազգային ՉԹՕ-աբանական գումահանդեսում սենսացիոն տեղեկություններ կներկայացվեն հանրահայտ «Պետրոզավոդսկի երեւույթի» մասին: Ինչպես հայտնի է, 1977 թ. սեպտեմբերի 20-ին, առավոտյան ժամը 3-ից Պետրոզավոդսկի բազմաթիվ բնակիչներ քաղաքի երկնքում նկատել էին հսկա լուսատու օբյեկտ կամ անսովոր հրավառության երեւույթներ: Հետազոտողների մեծ մասն այդ երեւույթը բացատրում է նույն առավոտյան Պլեսեցկի տիեզերադաշտից արբանյակի արձակմամբ:

Միայն 15 տարի անց պետերբուրգցի ՉԹՕ-ագետների տրամադրության տակ հայտնվեցին տիեզերադաշտի մամուլի ծառայության տվյալները, որոնք վկայում են, որ արձակումն իրականացվել է առավոտյան ժամը 4-ին, այսինքն, անհայտ երեւույթների ծագումից մեկ ժամ հետո:

«Բելգիական եռանկյունի» Բայկալսկայա փողոցում

Փետրվարի 15-ին Մոսկվայում, Բայկալսկայա փողոցի շրջանում («Շչոլկովսկայա» կայարան) ժամը 22-ին այսպես կոչված «Բելգիական եռանկյան» տեսքով դիտված ՉԹՕ-ն վերջինն էր նախկին ԽՍՀՄ տարածքում նկատված համանման օբյեկտների շարքում: Նախքան այդ, նման «եռանկյունիներ» տեսել էին 1987-1990 թթ. Սեւաստոպոլում եւ Ստավրոպոլում, հայտարարեց շրջանային ՉԹՕ-աբանական շրջանային հանձնաժողովի նախագահ Նիկոլայ Եգորովը ապրիլի 28-ին Մոսկվայում կայացած ներքական ՉԹՕ-ագիտական ընթերցումների ժամանակ: Նրա խոսքերով, մոտ 700 մետր հիմք, կողերին երկու բաբախուն սպիտակ լույսեր եւ կենտրոնում կարմիր լույս ունեցող «եռանկյունին» դանդաղ շարժվել է հորիզոնական ուղղությամբ մոտավորապես 7000 մետր բարձրության վրա: Դիտարկման ընթացքում հաջողվել է արձանագրել օբյեկտի շարժման դինամիկան:

Նյութերը ըստ Սնարք-ՌԻԱ-ի

digitised by A.R.A.R.@

Լուրեր Հաւաք

Քրդերին պետք է ուժեղ եւ ժողովրդավարական Վրաստան

Թուրքիայում գործող Քրդստանի բանւորական կուսակցության ղեկավար Աբդուլլահ Օջալանի համաձայնությամբ Ռուսաստանում անվան համավրացական ընկերության առընթեր «Ռոնայի» քրդական միության նախագահ Յուրի Նադիեւը Թբիլիսիում հայտարարությամբ հանդես եկավ հանրապետության խորհրդարանականների, քաղաքական եւ հասարակական կազմակերպությունների համար: Հայտարարության մեջ խոսվում է Թուրքիայում Քրդստանի ազգային-ազատագրական բանակի խաղաղ նախաձեռնության մասին, որը միակողմանիորեն հայտարարել է ռազմական գործողությունների դադարեցման մասին: Վերջերս Քրդստանի համազգային խորհրդարանի պատգամավոր ընտրված Յուրի Նադիեւը, որը Վրաստանի քաղաքացի է, կոչ արեց ընթռնումով վերաբերվել քրդերի խնդիրներին: «Քրդերը շահագրգռված են, որ Վրաստանը լինի ուժեղ եւ ժողովրդավարական պետություն», ընդգծեց նա:

Սնարք

Համճնաժողովի նստաշրջանն ավարտվեց

Բանգկոկում առեւտրի եւ կապիտալ ներդրումների ոլորտում տարածաշրջանային տնտեսական համագործակցության զարգացման ծրագրի ընդունմամբ աշխատանքն ավարտեց Ասիայի եւ Խաղաղ օվկիանոսի տնտեսական ու սոցիալական հանձնաժողովի 49-րդ ամենամյա նստաշրջանը: Նստաշրջանի բոլոր 50 մասնակիցների հավանությունն ստացած ծրագրով նախատեսվում է այդ ընդարձակ տարածաշրջանի երկրների միջեւ առավել սերտ տնտեսական կապերի հաստատում: Ամբողջությամբ վերցրած Ասիախաղաղօվկիանոսյան տարածաշրջանը վերելք է ապրում, նշվեց նստաշրջանում: Մինչդեռ ամբողջ աշխարհում համախառն ազգային արտադրանքը 1992 թ. նախորդ տարվա համեմատությամբ կրճատվել է 0,4 տոկոսով, Ասիախաղաղօվկիանոսյան տարածաշրջանի երկրների նույն արտադրանքը ավելացել է 6,9 տոկոսով: Սակայն տարածաշրջանի տնտեսության այդ վերելքն առկա է ոչ բոլոր երկրներում: Այն գրեթե չի փոխել նվազ զարգացած երկրների վիճակը, որոնցից են Աֆղանստանը, Կամբոջան, Բութանը, Լաոսը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Ում ինչպես վաճառել

Ռուսաստանի կառավարությունը որոշել է ընդունել ԱՊՀ երկրներին, Ադրբեջանին, Վրաստանին, Մերձբալթյան պետություններին մատակարարվող էներգապաշարների գների գոյացման կարգի մասին: Այդ փաստաթղթին համապատասխան Ռուսաստանի եւ ԱՊՀ երկրների, Ադրբեջանի ու Վրաստանի միջեւ էներգակիրների մատակարարումների պայմանների մասին երկկողմ կամ բազմակողմ համաձայնագրերի բացակայության կամ այդ համաձայնագրերում գներին առնչվող համաձայնությունների բացակայության դեպքում Ռուսաստանի ձեռնարկություններն ու կազմակերպությունները, բնական գազի, ածխի, քարածխի, նավթի եւ նավթավերամշակման արգասիքների մատակարարումները կատարվում են արտաքին առեւտրական գներով, որոնք սահմանվում են ելնելով համաշխարհային միջին գներից: Գները ռուբլիների կամ ազգային տարադրամների կվերահաշվարկվեն Ռուսաստանի կենտրոնական բանկի փոխարժեքով, առանձնը նախորդող ամսվա 15-ի դրությամբ:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Իսլամական համաժողովը որոշում է օգնել

Մոնտե Կառլո ռադիոկայանի արաբերեն հաղորդումների ծրագրի հաստիկ թղթակիցը ապրիլի 29-ին Կարաչիից ուղարկված հաղորդագրության մեջ, անդրադառնալով Իսլամական համաժողովի աշխատանքների ավարտին, ինչպես նաեւ նրանում ընդունված որոշումներին, նշեց, որ համաժողովը որոշումներ է ընդունել 60 միլիոն դոլլար Բոսնիայի եւ 10 միլիոն դոլլար պաղեստինցիներին օգնություն ցույց տալու վերաբերյալ: Իսկ օրակարգում զետեղված մնացած հարցերը, ինչպես մտել էին համաժողով, այնպես էլ դուրս եկան:

Մարզական

Եվրոպան խաղում է Ամերիկայի համար

Ֆուտբոլային եվրոպական ֆուտբոլային օրացույցում մեծ ֆուտբոլի օր է: Այդ օրը որպես կանոն խոշոր ֆուտբոլային մրցաշարերում անցկացվում են ներքական խաղերը: Այս անգամ էլ եվրոպական տասը պետությունների մարզադաշտերում անցկացվեցին 1994 թվականի աշխարհի առաջնության (ԱՄՆ) ընտրական հանդիպումները:

Գոլտում է Էրիկ Կանտոնան

Առաջին խմբում Պորտուգալիայի հավաքականը առանց ճիգերի 5:0 հաշվով հաղթեց Շոտլանդիայի հավաքականին: Վերջիններիս այս պարտությունը փաստորեն զրկեց աշխարհի առաջնության եզրափակիչ փուլին մասնակցելու իրավունքից: Այսօր այդ խմբում կանցկացվի եւս մեկ խաղ կիանդիպեն առաջատարները Շվեյցարիայի եւ Իտալիայի հավաքականները:

Երկրորդ խմբում միանգամից երեք խաղ անցկացվեց: Խմբի առաջատարը Նորվեգիայի հավաքականը 3:1 հաշվով հաղթեց Թուրքիայի հավաքականին: Լեհաստանի հավաքականը 1:0 հաշվով անշուք հաղթանակ տարավ Սան Մարինոյի թիմի նկատմամբ: Այս խմբի առանցքային հանդիպումը կայացավ Լոնդոնում, որտեղ Անգլիայի հավաքականն ընդունել էր հոլանդացիներին: Խաղի 25-րդ րոպեին անգլիացիներն արդեն տանում էին 2:0, զոլի հեղինակներն էին Բարնսն ու Պլատը: Չնայած դրան, հոլանդացիներին հաջողվեց ոչ միայն կրճատել հաշվի մեջ եղած տարբերությունը (Բերկամպ, 35 րոպե), այլ նաեւ խաղավարտից չորս րոպե առաջ 11 մետրանոց տուգանային հարվածով հավասարեցնել հաշիվը 2:2 (Վան Վոսեն):

Երրորդ խմբում Իռլանդիայի եւ Եվրոպայի չեմպիոն Դանիայի հավաքականների հանդիպումն ավարտվեց ոչ-ոքի 1:1: Իսպանիայի հավաքականն ընդունելով Հյուսիսային Իռլանդիայի թիմին, կարողացավ 3:1 հաշվով հաղթել, այն դեպքում, երբ առաջինը հաջողության էին հասել իռլանդացիները: Իսպանացիներից երկու անգամ աչքի ընկավ Սալինասը:

Չորրորդ խմբում Չեխիայի եւ Սլովակիայի միացյալ թիմը, ընդունելով Ուելսի հավաքականին, բավարարվեց ոչ-ոքիով 1:1: Այդ խաղից հետո նրանք նույնպես զրկվեցին եզրափակիչ փուլ դուրս գալու հնարավորությունից:

Հինգերորդ խմբում Ռուսաստանի հավաքականը Մոսկվայում երեք անպատասխան գնդակ անցկացրեց Հունգարիայի հավաքականի դարպասը: Գնդակների հեղինակ դարձան Կանչելսկիսը, Կոլիվանովը եւ Յուրանը: Խաղից հետո կայացած մամուլի ասուլիսում Հունգարիայի հավաքականի գլխավոր մարզիչ, նախկինում նշանավոր ֆուտբոլիստ Ֆերենց Պուշկաշը նշեց, որ Ռուսաստանի ուժեղ հավաքականին պարտվելն այնքան էլ ամոթ բան չէ: Ընդհանրապես Ռուսաստանի ֆուտբոլիստները շատ հաջող են հանդես գալիս ներկա խաղարկությունում անցկացված հանդիպումներում հաղթելով բոլոր մրցակիցներին, խփելով 10 գնդակ, սեփական դարպասը պահելով անառիկ:

Վեցերորդ խմբում անցկացվեց երկու հանդիպում: Բուլղարները 2:0 հաշվով հաղթեցին Ֆինլանդիայի հավաքականին: Խմբի առաջատար Ֆրանսիայի հավաքականը 2:1 հաշվով հաղթեց Շվեդիայի թիմին: Առաջինը աչքի ընկան հյուրերը: Առաջին խաղակեսի 14-րդ րոպեին նախորդ տարվա Եվրոպայի առաջնության հայտնություններից մեկը՝ սեւամորթ Մարկ Դալինը 11 մետրանոց տուգանային հարվածով բացեց հաշիվը: Բայց դա չխանգարեց դաշտի տերերին, որպեսզի հաղթանակ տանեն: Խաղավարտից ինն րոպե առաջ ֆրանսիացի Էրիկ Կանտոնան խփելով այդ խաղի իր երկրորդ գնդակը, հաղթանակ բերեց իր թիմին, որը շարունակում է գլխավորել մրցաշարային աղյուսակը:

Ներկայացնում ենք եվրոպական վեց ընտրական խմբերում մինչ այժմ տեղի ունեցած հանդիպումները եւ մրցաշարային աղյուսակները:

1-ին խումբ

Էստոնիա-Շվեյցարիա	0:6
Շվեյցարիա-Շոտլանդիա	3:1
Իտալիա-Շվեյցարիա	2:2
Շոտլանդիա-Պորտուգալիա	0:0
Մալթա-Էստոնիա	0:0
Շոտլանդիա-Իտալիա	0:0
Շվեյցարիա-Մալթա	3:0
Մալթա-Իտալիա	1:2
Մալթա-Պորտուգալիա	0:1
Շոտլանդիա-Մալթա	3:0
Պորտուգալիա-Իտալիա	1:3
Իտալիա-Մալթա	6:1
Շվեյցարիա-Պորտուգալիա	1:1
Իտալիա-Էստոնիա	2:0
Մալթա-Շվեյցարիա	0:2
Պորտուգալիա-Շոտլանդիա	5:0

	Մ	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ
1. Շվեյցարիա	10	6	4	2	0	16-3
2. Իտալիա	10	6	4	2	0	15-5
3. Պորտուգալիա	6	5	2	2	1	8-4
4. Շոտլանդիա	4	5	1	2	2	4-8
5. Էստոնիա	1	2	0	1	1	0-8
6. Մալթա	1	7	0	1	6	2-17

2-րդ խումբ

Նորվեգիա-Սան Մարինո	10:0
Նորվեգիա-Հոլանդիա	2:1
Լեհաստան-Թուրքիա	1:0
Սան Մարինո-Նորվեգիա	0:2
Անգլիա-Նորվեգիա	1:1
Հոլանդիա-Լեհաստան	2:2
Թուրքիա-Սան Մարինո	4:1
Անգլիա-Թուրքիա	4:0
Թուրքիա-Հոլանդիա	1:3
Անգլիա-Սան Մարինո	6:0
Հոլանդիա-Թուրքիա	3:1
Սան Մարինո-Թուրքիա	0:2
Հոլանդիա-Սան Մարինո	6:0
Թուրքիա-Անգլիա	0:2
Անգլիա-Հոլանդիա	2:2
Նորվեգիա-Թուրքիա	3:1
Լեհաստան-Սան Մարինո	1:0

	Մ	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ
1. Նորվեգիա	9	5	4	1	0	18-3
2. Անգլիա	8	5	3	2	0	15-3
3. Հոլանդիա	8	6	3	2	1	17-8
4. Լեհաստան	5	3	2	1	0	4-2
5. Թուրքիա	4	8	2	0	6	9-17
6. Սան Մարինո	0	7	0	0	7	1-31

3-րդ խումբ

Իսպանիա-Ալբանիա	3:0
Հս. Իռլանդիա-Լիտվա	2:2
Իռլանդիա-Ալբանիա	2:0
Ալբանիա-Լիտվա	1:0
Լատվիա-Լիտվա	1:2
Լատվիա-Դանիա	0:0
Իռլանդիա-Լատվիա	4:0
Հս. Իռլանդիա-Ալբանիա	3:0
Լատվիա-Իսպանիա	0:0
Լիտվա-Դանիա	0:0
Դանիա-Իռլանդիա	0:0
Հս. Իռլանդիա-Իսպանիա	0:0
Լիտվա-Լատվիա	1:1
Ալբանիա-Լատվիա	1:1
Հս. Իռլանդիա-Դանիա	0:1
Իսպանիա-Իռլանդիա	0:0
Իսպանիա-Լատվիա	5:0
Ալբանիա-Հս. Իռլանդիա	1:2
Իսպանիա-Լիտվա	5:0
Դանիա-Իսպանիա	1:0
Իռլանդիա-Հս. Իռլանդիա	3:0
Դանիա-Լատվիա	2:0
Լիտվա-Ալբանիա	3:2
Իռլանդիա-Դանիա	1:1
Իսպանիա-Հս. Իռլանդիա	3:1

	Մ	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ
1. Իսպանիա	11	8	4	3	1	16-2
2. Դանիա	10	7	3	4	0	5-1
3. Իռլանդիա	9	6	3	3	0	10-1
4. Լիտվա	7	7	2	3	2	8-12
5. Հս. Իռլանդիա	6	7	2	2	3	8-10
6. Լատվիա	4	8	0	4	4	3-15
7. Ալբանիա	3	7	1	1	5	5-14

4-րդ խումբ

Բելգիա-Կիպրոս	1:0
Ռումինիա-Ֆարերյան կղզ.	7:0
Ռումինիա-Ուելս	5:1
Ֆարերյան կղզ.-Բելգիա	0:3
Ֆարերյան կղզ.-Կիպրոս	0:2
Չեխո-Սլովակիա-Բելգիա	1:2
Ուելս-Ֆարերյան կղզ.	6:0
Չեխո-Սլովակիա-Ֆարերյան կղզ.	4:0
Բելգիա-Ռումինիա	1:0
Կիպրոս-Ուելս	0:1
Ռումինիա-Չեխո-Սլովակիա	1:1
Ուելս-Բելգիա	0:2
Կիպրոս-Ռումինիա	1:4
Կիպրոս-Բելգիա	0:3
Կիպրոս-Չեխո-Սլովակիա	1:1
Ուելս-Բելգիա	2:0
Ռումինիա-Կիպրոս	2:1
Կիպրոս-Ֆարերյան կղզ.	3:1
Չեխո-Սլովակիա-Ուելս	1:1

	Մ	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ
1. Բելգիա	12	7	6	0	1	12-3
2. Ռումինիա	9	6	4	1	1	19-5
3. Ուելս	7	6	3	1	2	11-8
4. Չեխո-Սլովակ.	5	5	1	3	1	8-5
5. Կիպրոս	5	7	1	1	5	5-12
6. Ֆարերյան կղզ.	0	6	0	0	6	1-25

5-րդ խումբ

Հունաստան-Իսլանդիա	1:0
Հունգարիա-Իսլանդիա	1:2
Լյուքսեմբուրգ-Հունգարիա	0:3
Իսլանդիա-Հունաստան	0:1
Ռուսաստան-Իսլանդիա	1:0
Ռուսաստան-Լյուքսեմբուրգ	2:0
Հունաստան-Հունգարիա	0:0
Հունաստան-Լյուքսեմբուրգ	2:0
Հունգարիա-Հունաստան	0:1
Լյուքսեմբուրգ-Ռուսաստան	0:4
Ռուսաստան-Հունգարիա	3:0

	Մ	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ
1. Հունաստան	9	5	4	1	0	5-0
2. Ռուսաստան	8	4	4	0	0	10-0
3. Հունգարիա	3	4	1	1	2	4-3
4. Իսլանդիա	2	4	1	0	3	2-4
5. Լյուքսեմբուրգ	0	4	0	0	4	0-11

6-րդ խումբ

Ֆինլանդիա-Բուլղարիա	0:3
Բուլղարիա-Ֆրանսիա	2:0
Ֆինլանդիա-Շվեդիա	0:1
Շվեդիա-Բուլղարիա	2:0
Ֆրանսիա-Ավստրիա	2:0
Ավստրիա-Իսրայել	5:2
Իսրայել-Շվեդիա	1:3
Ֆրանսիա-Ֆինլանդիա	2:1
Իսրայել-Բուլղարիա	0:2
Իսրայել-Ֆրանսիա	0:4
Ավստրիա-Ֆրանսիա	0:1
Ավստրիա-Բուլղարիա	3:1
Ֆրանսիա-Շվեդիա	2:1
Բուլղարիա-Ֆինլանդիա	2:0

	Մ	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ
1. Ֆրանսիա	10	6	5	0	1	11-4
2. Բուլղարիա	8	6	4	0	2	10-5
3. Շվեդիա	6	4	3	0	1	7-3
4. Ավստրիա	4	4	2	0	2	8-6
5. Իսրայել	0	3	0	0	3	3-10
6. Ֆինլանդիա	0	4	0	0	4	1-5

Իտալական կրքերը սառույցի վրա չիկանում են

Գերմանիայի Դորտմունդ եւ Մյունխեն քաղաքներում անցկացվող հոկեյի աշխարհի եւ Եվրոպայի առաջնությունը մտել է եզրափակիչ փուլ:

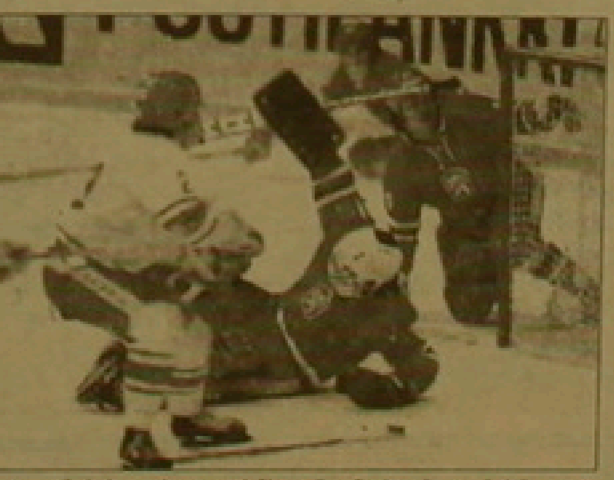

Խմբային մրցաշարերի ութ լավագույն թիմերը կազմելով քառորդ եզրափակիչի զույգերը, Play off մրցակարգով շարունակեցին պայքարը: Ռուսաստանի հավաքականը, որն իր խմբում զբաղեցրել էր երրորդ տեղը, 5:1 հաշվով հաղթեց տանտերերին Գերմանիայի հավաքականին: Ռուսաստանի հոկեյիստներից աչքի ընկան Տիտովը (2), Խոմուտովը, Բուցաեւը եւ Բիկովը: Նույն հաշվով կանադացիները հաղթեցին Ֆինլանդիայի հավաքականին: Նախորդ առաջնության հաղթող Շվեդիայի հավաքականը 5:2 հաշվով հաղթեց ԱՄՆ-ի, Չեխիայի եւ Սլովակիայի միացյալ թիմը 8:1 հաշվով այս առաջնության հայտնություն Իտալիայի հավաքականին:

Իտալացիները, որոնք ողջ մրցաշարը անցկացրին բարձր մակարդակով, չկարողացան դիմակայել ավելի «հոկեյային տերությանը» Չեխո-Սլովակիային: Սակայն այս առաջնությունը ցույց տվեց, որ իտալացիները նույնպես ձգտում են դասվել վերջիններիս շարքին: Իտալիայի սափորակով հոկեյի ֆեդերացիայի նախագահ է ընտրվել մեծահարուստ, հայտնի «Միլան» ֆուտբոլային ակումբի նախագահ Սիլվիո Բեռլուսկոնին:

Ստեղծելով համանուն հոկեյի թիմ, որն իր ֆուտբոլային եղբորից համեստ արդյունքներ է ցույց տալիս միջազգային մրցասպարեզներում, չնայած վերջերս Դյուսելդորֆում (Գերմանիա) կայացած եվրոպական չեմպիոնների գավաթի խաղարկությունում բավականին հաջող ելույթներ ունեցավ, Բեռլուսկոնին հասավ նրան, որ նորաստեղծ «Միլանը» դարձավ Իտալիայի չեմպիոն, իսկ նրա հոկեյիստները աշխարհի ներկա առաջնությունում Իտալիայի հավաքականի կորիզն են կազմում:

Երեկ ուշ երեկոյան իրենց պայքարը վերսկսեցին կիսաեզրափակիչ փուլի մասնակիցները:

Կանադայի հավաքականը, որին մասնագետները համարում են այս առաջնության հաղթողի հիմնական թեկնածու, կհանդիպի Ռուսաստանի հավաքականին, որն անցյալ տարվա Պրահայի առաջնությունում կրած պարտությունից հետո (խմբային մրցաշարում գրավեց հինգերորդ տեղը եւ նույնիսկ դուրս չեկավ քառորդ եզրափակիչ) լրջորեն է նախապատրաստվել այս մրցաշարին: Կիսաեզրափակիչի մյուս մրցող զույգն են կազմել Չեխո-Սլովակիայի եւ Շվեդիայի հավաքականները: Եզրափակիչ հանդիպումը նախատեսված է անցկացնել մայիսի 2-ին Մյունխենում: Բացի խաղարկվող մրցանակներից, սահմանված է նաեւ դրամական պարգեւ 705 հազար շվեյցարական ֆրանկ:

Խմբային մրցաշարում անհաջողության մատնված թիմերը շարունակում են պայքարը բարձրագույն խմբում մնալու համար, ինչպես նաեւ եկող տարի Լիլեհամերում կայանալիք ձմեռային օլիմպիական խաղերի ուղեգրի համար: Ըստ Հոկեյի միջազգային ֆեդերացիայի (ՀՄՖ) կանոնադրության, աշխարհի առաջնության 10 լավագույն թիմերին հնարավորություն է տրվում մասնակցել օլիմպիական խաղերին:

Այդ հանդիպումներում Ֆրանսիայի հավաքականը 6:2 հաշվով հաղթեց Շվեյցարիայի հավաքականին, իսկ Ավստրիայի թիմը 6:1 հաշվով Նորվեգիայի հավաքականին:

ՀՄԸՄ-ն եւ «Շիրակը» հաղթում են

Հայաստանի Հանրապետության ֆուտբոլի գավաթի խաղարկության կիսաեզրափակիչ փուլում կայացան առաջին հանդիպումները: Կիսաեզրափակիչ դուրս եկած Հայաստանի չորս առաջատար թիմերը «Արարատը», «Շիրակը», «Բանանցը» եւ ՀՄԸՄ-ը շարունակում են պայքարն այդ պատվավոր ավարի համար:

«Հրազդան» կենտրոնական մարզադաշտում Երեւանի «Արարատը» ընդունեց նախորդ տարվա գավաթի խաղարկության եզրափակիչի մասնակից ՀՄԸՄ-ին: Խաղը, որն անցավ հավասար եւ անզիջում պայքարում, ի վերջո 2:1 հաշվով հաղթանակ բերեց ՀՄԸՄ-ին: ՀՄԸՄ-ի այս հաղթանակը լուրջ հայտ էր եզրափակիչ դուրս գալու համար:

Գյումրիի «Շիրակը» սեփական դաշտում ընդունեց Կոտայքի տարածաշրջանի «Բանանց» թիմին: Այստեղ կրկին գրանցվեց նույն հաշիվը, այս անգամ հօգուտ դաշտի տերերի: Հյուրերից աչքի ընկավ Աշոտ Բարսեղյանը, որը գավաթային մրցաշարերի ամենաարդյունավետ ֆուտբոլիստն է: Սա «Բանանցի» առաջին պարտությունն էր Հայաստանի գավաթի խաղարկություններում:

Անեն ինչ կորոշվի պատասխան հանդիպումներում:

ԱՇՈՏ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

Այց

ՇԵՐԸ ԳՈՎԱՔԻ ԿԱՐԻՔ ՉՈՒՆԻ, ԲԱՅՑ ՀԱՅԱՍՏԱՆՆ ՈՒՆԻ

Համալսարանի ուսանողության հետ հանդիպմանը նա եկավ ուղիղ մեկ ժամ ուշացումով: Դահլիճը սակայն համբերատար սպասում էր ամերիկահայ դերասանուհուն, Հոլիվուդի առաջին մեծության աստղ Շերիլին Սարգսյանին: Շերն իր ուշացումը շռայլորեն «փոխհատուցեց» ուսանողների առջեւ ելույթով եւ նրանց անվերջ հարցերին սիրով ու պատրաստակամությամբ պատասխանելով:

Նախկինում բնավ չի մտածել Հայաստան գալու մասին: Բայց «ինչպես տեսնում եք, հոս եմ», ասաց նա: Խոսում էր, իհարկե, անգլերեն, բայց եւ իր նախնիների լեզվի «իմացությունը» փաստեց մի քանի հայերեն նախադասությունների արտաբերմամբ: Իր խոսքում նա ընդհանուր առմամբ կարեւորեց աշխարհում, ի մասնավորի Ամերիկայում «հայ» եւ «Հայաստան» անունների ավելի բարձր հնչեցնելու պարագան: Այդ նպատակով է իր հետ բերել լրագրողների մեծ խումբ, որոնք իրեն ուղեկցում ու նկարահանում են այցի ընթացքում: «Իմ այս այցի նպատակն է Հայաստանի ճշմարտացի պատկերը փոխանցել ամերիկյան ժողովրդին», հայտարարեց դերասանուհին:

Շերն ասաց, որ մինչ այս այցն իրեն առանձնապես հայ չի զգացել եւ միայն Էջմիածնում մկրտվելուց հետո «շատ ավելի հա՛յ զգացի ինձ»: Այլեւ խոսեց իր, իր զավակների, իր հետաքրքրությունների մասին:

«Ասում են՝ հայկական աչքեր ունեմ», կատակեց Շերը: Խոստովանեց, որ չէր սպասում, թե իրեն այդքան գիտեն: Հոլիվուդի «աստղերից» առաջինը տվեց Ջեկ Նիկոլսոնի անունը: Խոսելով իր ստեղծագործական ծրագրերի եւ հայկական որեւէ կինոյում նկարահանվելու մտադրության մասին, դերասանուհին ասաց. «Հավանաբար խաղամ «Մուսա լեռան 40 օրը» ֆիլմում»:

«Հայաստանն այսուհետեւ պիտի դառնա բարեգործական աշխատանքիս մի մասը», մեկնելուց առաջ ավելացրեց նա:

Երեկ, ժամը 17.00-ին Շերիլին Սարգսյանին ընդունեց Հայաստանի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը: Կեսժամյա զրույցից հետո Հայաստանի նախագահը լրագրողներին դիմելով ասաց. «Ես այսօր ուրախությամբ ծանոթացա մի բարեկամի հետ, որ Հայաստան է եկել վերադարձնելու իր արմատները եւ դժվարին օրերին լինելով մեր կողքին կիսելու մեր ցավը, իր ուժերի ներածին չափով թեթեւացնելու մեր բեռը: Ես կարծում եմ, որ սա միակ այցելությունը չէ: Ես նկատեցի, որ մեր բարեկամուհին գտել է այստեղ մի ջերմ ժողովրդի, մի սեր ժողովրդի, որի նկատմամբ տածում է անհնաժեծ համակրանքը եւ այս կապը կդառնա մշտական»: «Սա իսկապես անհավատալի ժամանակ էր ինձ համար, ասաց Շերը, երբ հարցրին, թե ինչ զգացումներով է երջանիկին մեկնում Հայաստանից: Ես տեսա մի ժողովուրդ, որն ապրում է չափազանց մեծ դժվարություններ, սակայն դա սեր ժողովուրդ է, համբերատար ու համեստ լի ժողովուրդ, որ պատրաստ է կիսել իր եղածը բոլորի հետ, թեեւ այդ եղածն էլ քիչ է: Եւ բոլոր տեղերում, որտեղ ես եղա, դա նկատեցի»:

Հանդիպումից հետո Շերիլին Սարգսյանը մեկնեց:

Լ. Լ., Ա. Հ.
Մեր թղթակիցներ

Ռուսաստան

Կառավարությունը կվերահսկի հումքի եւ ապրանքների դուրս բերումը

Ռուսաստանի կառավարությունը միջոցներ կձեռնարկի ռազմավարական տեսակետից կարեւոր ապրանքների դուրս բերման նկատմամբ արդյունավետ վերահսկողություն հաստատելու, արտաքին շուկաներում իջեցված գներով դրանց վաճառքի դեմքերը բացառելու եւ հիշյալ ապրանքների արտահանման իրավունք ստացող ձեռնարկություններն ու կազմակերպություններն առավել մանրակրկիտ ընտրելու նպատակով: Այս մասին խոսվեց ապրիլի 29-ին Ռուսաստանի Նախարարների խորհրդի նիստում:

Երկրորդ եռամսյակի ընթացքում Ռուսաստանի արտաքին տնտեսական կապերի նախարարությունը էկոնոմիկայի նախարարության եւ մյուս շահագրգիռ նախարարությունների ու գերատեսչությունների հետ համատեղ այլումին, ցելյուլոզ, հանքային պարարտանյութ եւ նյութական ու հումքային այլ բնապաշարներ արտահանող բոլոր կազմակերպությունների նպատակային ստուգումներ կանցկացնի դեմփինգի (էժանագին վաճառքի) երեւույթները կանխելու համար: Ռուսաստանի փոխվարչապետ Ա. Շոխինին հանձնարարվել է մեկամսյա ժամկետում ապահովել Ռուսաստանի արժութային եւ արտահանական վերահսկման դաշնակցային ծառայության կազմավորումը: Սնարֆ

Լուրերի Հոսք

Քադաֆիի ըրջադարձը

Լիբիայի ղեկավար Մուամմար Քադաֆին իսլամականների դեմ ուժգին արշավ է սկսել, նրանց մեղադրելով այն բանում, թե «ցանկանում են խայտառակել արաբ ազգը»: Այս արշավն արտացոլում է «առաջնորդի» մտահոգությունն արմատականության դեմ հանդիման: Բայց միաժամանակ դա արվում է ահաբեկիչներին դուրս գալու նպատակով, հույս ունենալով մեղմացնել Լիբիայի նկատմամբ հաստատված առեւտրի արգելքը:

Բռնցքամարտի սիրահարը

Փղոսկրի Ափի Հանրապետության նախագահ Ֆելիքս Հուֆուեթ Բուանյին, որը բռնցքամարտի մեծ երկրպագու է, օրերս իր անձնական հաշվից 20 հազար դոլլար տրամադրեց, որպեսզի արբանյակային կապի միջոցով Աբիժանի հեռուստատեսությունը Միացյալ Նահանգներից անմիջապես իրեն ուղղակի հեռարձակի ծանր քաշային պրոֆեսիոնալ բռնցքամարտիկների աշխարհի առաջնության մենամարտերը:

Էստոնիան օգնել է Չեչնիային

Անտեսելով Ռուսաստանի ճնշումները, Էստոնիան անկախության ձգտող Չեչնիայի հանրապետությանն օգնել է վերջինիս սեփական դրամի տպագրության գործում: Էստոնացիներն այդ նպատակով միջնորդի դեր են խաղացել Լոնդոնի այն տպարանի հետ հաստատված հարաբերություններում, որտեղ տպագրվելու է չեչենական դրամը:

Բանտարկյալները գնում են «գործի»

Վերջերս Իրկուտսկի մարզի Տուլուն քաղաքում ձերբակալվել են բանտի պետ Ալեքսանդր Օստապենկոն եւ մի շարք սպաներ: Ինչպես հայտնի դարձավ, նրանց գիտությամբ մի քանի բանտարկյալներ գիշերները գնում էին «գործի»: Նրանք պահեստամասեր էին քանդում մեքենաներից, կողոպտում ավտոտնակները եւ արհեստանոցները: Կողոպտված ապրանքների մի մասը հասնում էր բանտապաններին: Սնարֆ

Հեռանում են Էստոնիայից

Ընթացիկ տարվա առաջին եռամսյակում Էստոնիայից հեռացել է 4.400 մարդ, որից 4000-ը բնակվել է նախկին ԽՍՀՄ հանրապետություններում, իսկ մնացածն այլ երկրներում: Սնարֆ

Բնակարանային հարցը սրվում է

Էստոնիայում սրվում է բնակարանային հարցը: Այն լուծելու համար անհրաժեշտ են գածր տոկոսներով երկարաժամկետ վարկեր: Բացի այդ, նախկին տերերին անշարժ գույքը վերադարձնելու դեպքում 140 հազար ապրողներ կմնան անտուն: Միեւնույն ժամանակ քաղաքում կան շատ ազատ բնակարաններ, սակայն բարձր գների պատճառով դրանք չեն գնվում: Քաղխորհուրդը նախատեսում է այդ բնակարանները զրկել նյակների եւ խանութների վերասարքավորելու հնարավորությունը: Սնարֆ

Փարիզ

Լավ խաղ, բայց պարտություն

Մեր թղթակից ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ հաղորդում է Ֆրանսիայից

Թուլուզում շարունակվող բասկետբոլի կանանց միջազգային մրցաշարի երկրորդ տուրում Հայաստանի հավաքականը մրցեց Ֆրանսիայի հավաքականի հետ: Ինչպես խոստովանեցին բասկետբոլի Ֆրանսիայի «Հարավային Պիրենեներ» ռեգիոնի ֆեդերացիայի ղեկավարները, մրցաշարը չնայած ավանդական է, սակայն հիմնականում կազմակերպվել է Ֆրանսիայի հավաքականի համար, որը մեկ ամսից ավելի ինտենսիվ նախապատրաստվում է Եվրոպայի հերթական առաջնության եզրափակիչ փուլի մրցումներին:

Ավելորդ չէ նշել, որ Ֆրանսիայի ազգային առաջնությունն ու Եվրոպայի ակումբային մրցաշարերը նոր են ավարտվել, եւ այս երկրի հավաքականի խաղացողները լավ մարզավիճակում են եւ խնդիրը խաղացողների ֆունկցիոնալ վիճակը պատրաստելն է:

Այնուամենայնիվ, մեր աղջիկները, հատկապես առաջին կեսում, լուրջ ճակատամարտ տվեցին փորձառու մրցակցին: Խաղը տեղի ունեցավ Թուլուզից 80 կմ հեռավորության վրա գտնվող Ալբի քաղաքում: Կրկին հետաքրքրությունը շատ մեծ էր հանդիպման նկատմամբ, եւ դահլիճը լեփլեցուն էր հանդիսականներով: Տեղական թերթերում մեծ ջերմությամբ են գրում մեր բիմի մասին: Առաջին կեսում պահեր եղան, երբ Ալեքսանդրովա-Քոչարյանը, Հակոբյանը եւ Բեգլարյանը իսկական կարուսել ստեղծեցին խաղահրապարակում: Հատկապես անկասելի էր Ալեքսանդրովա-Քոչարյանը: Առաջին կեսն ավարտվեց մեր հավաքականի օգտին 35–34 հաշվով, սակայն ֆրանսիացիները խնդրի կեսը կատարել էին. չորսական տուգանք էին ստացել մեր երկու կենտրոնականները՝ Էմմա Բեգլարյանը եւ Կարինե Մարտիրոսյանը: Այստեղ հիանալի տոկունություն առաջացրած Էմմա Բեգլարյանը նույնիսկ ստիպված էր երկար ժամանակ խաղին հետեւել պահեստայինների նստարանից: Մեր թիմը փաստորեն զրկվեց ակտիվ պաշտպանության հնարավորությունից, իսկ ֆրանսիացիներն անընդհատ փոփոխությունների եւ համարձակ ճնշումների շնորհիվ երկրորդ կեսի սկզբնամասում գրեթե անարգել միավորներ էին վաստակում:

Ֆրանսիայի հավաքականի կենտրոնական Իզաբել Ֆիալկովսկին, որը առաջին կեսում լրիվ վնասազերծված էր, երկրորդի սկզբնամասում իրար հետեւից 11 միավոր վաստակեց: Այդպիսի կտրուկ փոփոխությունը վճռեց հանդիպման ելքը: Գերծանրաբեռնվածության պատճառով Ալեքսանդրովա-Քոչարյանը գրեթե ուժասպառ էր եղել եւ գնդակի մի քանի կորուստներ տվեց: Այնուամենայնիվ նա հանդիպման ամենաարդյունավետ խաղացողն էր եւ իր թիմին բերեց 29 միավոր (Անահիտ Հակոբյանը՝ 14, Էմմա Բեգլարյանը՝ 12): Ֆրանսիացիներից 22 միավոր վաստակեց Ֆիալկովսկին: ■

Պատմություն

Բերիան զոհերին իր նստավայրի մոտ չի թաղել

«Ապրիլի սկզբներին Մոսկվայի Կաչալովի փողոցում, Լավրենտի Բերիայի նախկին նստավայրի մոտ հայտնաբերված ոսկրային մնացորդները նրա սանձարձակ արած զոհերին չեն պատկանում», ՌԻԱ-ի թղթակցին հայտնեց Մոսկվայի դատաբժշկական փորձաքննության բյուրոյի փորձագետ Սերգեյ Նիկիտինը: Նրա խոսքով, վերջերս ճնշական մարմինների հանձնարարությամբ բժշկաքրեաբանական բաժանմունքի մասնագետների անցկացրած գիտական փորձաքննությունը պարզել է անցյալի տարիքը: Արդեն փտրված ոսկորներն ավելի քան 100 տարեկան են: Ենթադրվում է, որ դրանք պատկանում են 16-րդ դարում Վաղոյլցում կառուցված Գեորգի Նահատակի եկեղեցու գերեզմանատանը:

«Թեեւ մենք չենք կարող ստույգ նշել, թե որ դարում է կատարվել բաղումը, բայց պարզ է, որ մեր հարյուրամյակի 30–40-ական թվականներին դրանք բնավ չեն առնչվում», պարզաբանեց Նիկիտինը: Դրանով իսկ հերքվում է մամուլում առաջարկված այն վարկածը, թե Բերիայի առանձնատան նկուղներում եղել են սանջախցեր եւ փոքր դիակիզարան, իսկ սանձարձակ արված զոհերը թաղվել են հենց այդտեղ: Սնարֆ

Ռուսաստանի խորհրդարանը որոշում ընդունեց նախկին Հարավսլավիայում ստեղծված իրավիճակի կապակցությամբ: Փաստաթղթում անհիմն եւ հաղթնող է գնահատվում Սերբիայի եւ Չեռնոգորիայի դեմ պատժամիջոցների խստացման մասին ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի բանաձեւը: Գերագույն խորհուրդը պարտավորեցրել է ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդում Դաշնակցային Ռուսաստանի ներկայացուցչին օգտագործել վետոյի իրավունքը հավանական ռազմական միջամտության մասին քվեարկության ժամանակ, քանի որ իրադրության նման զարգացումը կվնասի Ռուսաստանի կենսական շահերին: Սնարֆ

«Այրարատ» («Ռոսիա») կինոթատրոնի բարեգործական սեանսը այսօր, ժամը 10-ին հրավիրում է տեսարան՝ անվճար կինոդիտման:

Կցուցադրվեն ազգային եւ համաշխարհային կինոարվեստի լավագույն ֆիլմերից:

Մայիսի 1-ից «Այրարատ» կինոթատրոնում կգործի մանկական տեսարահը (մուտքը՝ նախկին Յոլստեծ բերյան պողոտայի անցումի կողմից):

Ժամը 10-ից, զույգ ժամերին սկսվող սեանսներին փոքրիկ կինոդիտողների համար կցուցադրվեն մուլտֆիլմեր, մանկական գեղարվեստական կինոնկարներ:

«Այրարատ» կինոթատրոնի տնօրինություն

Հայաստանի գրողների միություն

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ ԹԱՏՐՈՆ

Առաջին պատեհաշրջանի բացում

Մայիսի 2,3
Էդուարդո Դե Ֆիլիպո

ՍԱՆԻՏԱՅԻ ԹԱՂԱՊԵՏԸ
Պիես 2 գործողությամբ

Մայիսի 4,5
Հայկ Հակոբյան

ԼԵՌՆԱՅԻՆ ԿԱԿԱՉՆԵՐ
Քնարական կատակերգություն

Թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար
ՍՈՍ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Ներկայացումները կկայանան գրողների միության դահլիճում

Տոմսերը վաճառվում են Օպերայի թատրոնի տոմսարկղում եւ գրողների միության շենքում.

Հեռ. 58-96-39

«ԿԱՊՐՈԼԻՍ» ֆիրման եւ «ԲԻՈԿՈՆՎԵՐՍԻԱ» ասոցիացիան

Զրվեժ ավանի պահեստից վաճառում են կենսահումուս:
Մեծածախ գնորդների համար սահմանված է 20 տոկոս զեղչ:

Վճարը ցանկացած ձեւով

Հեռախոսներ՝ 27-81-91, 58-04-26, 58-54-27, 56-83-31:

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ՝
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՅԱԼԵՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841

Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863

Apple® Macintosh®
համակարգչային շարուածք
«Ազգ» թերթի

Azg
armenian daily

Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635

47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Թերթի ձեւաւորման եւ տառատեսակների հեղինակ ՊԱՒԵԼ ՂԱԼԼԱՔԵԱՆ

ՀՀ նախարարների խորհրդի աշխատակազմի «Պարբերական» հրատ., տպարան, Երեւան 23, Արշակունյաց 2 — Գրանցման թիվ 65. — Պատվեր 60149. — Տպաքանակ 36 000. — [illegible] 1500 — Ստորագրված է տպագրության՝ 28.4.1993

digitised by A.R.A.R.@